

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av partilagen, lagen om kandidaters valfinansiering och lagen om penninginsamlingar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att partilagen, lagen om kandidaters valfinansiering och lagen om penninginsamlingar ändras.

Propositionen syftar till att öka öppenheten av partifinansieringen samt att förebygga korruption och sådant påverkande i partiernas verksamhet som bygger på osakliga bindningar.

Till partilagen ska det fogas bestämmelser om bidrag till partier, partiföreningar och sammanslutningar som står partiet nära. Med en sammanslutning som står partiet nära avses en sammanslutning eller stiftelse samt en sådan till dem knuten fond som enligt vad ett parti, med sammanslutningens eller stiftelsens samtycke, meddelar är en sammanslutning som står partiet nära.

I propositionen ska det föreskrivas om begränsningar i att ta emot bidrag. Ett parti, en partiförening eller en sammanslutning som står partiet nära får enligt förslaget under ett kalenderår ta emot bidrag från en och samma bidragsgivare högst till ett värde av 30 000 euro. Denna begränsning gäller dock inte bidrag som en sammanslutning som står partiet nära har gett. Därutöver ska lagen ha bestämmelser om förbud att ta emot bidrag från vissa offentliga samfund och om förbud att ta emot utländskt bidrag samt bidrag vars givare inte kan klarläggas.

I propositionen ska det bestämmas om skyldigheten att till Statens revisionsverk göra en redovisning av alla bidrag som är värda minst 1 500 euro som ett parti, en partiförening och en sammanslutning som står partier nära har fått och om deras givare. Dessutom ska det föreskrivas om partiernas skyldighet att specificera kostnaderna för och finansieringen av sina valkampanjer. Redovisningarna och uppgifterna ska hållas tillgängliga för allmänheten i ett register för partifinansieringen.

Det föreslås ändringar i bestämmelserna om tillsynen av partiernas medelsanvändning. Statens revisionsverk övervakar iakttagandet av bestämmelserna som gäller bidraget, specificering av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen samt utarbetandet och inlämnandet av handlingar som anknyter till dessa. Justitieministeriet ska övervaka iakttagandet av partilagen bara för den del övervakningen inte hör till statens revisionsverk.

Till partilagen ska fogas en bestämmelse om återkrav av partistödet. I propositionen föreslås det också flera kompletteringar till och preciseringar i partilagens bestämmelser om bokföringsskyldigheten, revisionen och sändningen av bokslutshandlingar.

Lagen om kandidaters valfinansiering ska enligt förslaget kompletteras med förbud att ta emot utländskt bidrag och bidrag från vissa offentliga samfund. Dessutom ska förbudet att ta emot mer bidrag än vad som har föreskrivits i lagen utvidgas till att gälla också sådant bidrag som är från en och samma givare men som har förmedlats genom andra parter.

Gränsen för bidrag som ska redovisas separat enligt lagen om kandidaters valfinansiering ska sänkas till 1 500 euro också i Europaparlamentsvalet och presidentvalet. Dessutom föreslås det att det till lagen fogas bestämmelser om skyldigheten att till Statens revisionsverk i efterhand göra en redovisning av ett lån som tagits för att täcka kostnaderna för valkampanjen och om ett bidrag värt minst 1 500 euro som erhållits för betalningen av lånet. Denna redovisningsskyldighet ska gälla endast riksdagsvalet och Europaparlamentsvalet.

Lagen om penninginsamling föreslås bli kompletterad med en bestämmelse enligt vilken ett tillstånd inte behövs för en penningin-

samling som ordnas av en förening som verkar för att stödja en kandidat som ställer upp i ett allmänt val eller en partiförening för täckandet av kostnaderna för valkampanjen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft senast sex månader före valdagen för riksdagsvalet 2011.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	3
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÅGE	4
2.1 Lagstiftning och praxis.....	4
Partier	4
Partifinansiering	4
Partiernas bokföring	5
Redovisning av användningen av partistödet	5
Specificering av valverksamheten och andra utredningar	5
Tillsyn.....	6
Sanktioner.....	6
Lag om penninginsamlingar	6
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet	6
2.3 Bedömning av nuläget	6
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	7
3.1 Målsättning.....	7
3.2 De viktigaste förslagen.....	7
Bidrag till ett parti och sammanslutningar som står partiet nära	7
Uppgifter om bidrag	8
Tillsyn.....	8
Kandidaters valfinansiering.....	8
Lag om penninginsamlingar	9
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	9
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	9
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	9
DETALJMOTIVERING	10
1 LAGFÖRSLAG	10
1.1 Partilagen	10
1.2 Lagen om kandidaters valfinansiering	18
1.3 Lagen om penninginsamlingar	19
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	19
3 IKRAFTTRÄDANDE	20
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	20
LAGFÖRSLAG	22
Lag om ändring av partilagen.....	22
Lag om ändring av lagen om kandidaters valfinansiering.....	28
Lag om ändring av lagen om penninginsamlingar	30
BILAGA	32
PARALLELLTEXT	32
Lag om ändring av partilagen.....	32
Lag om ändring av lagen om kandidaters valfinansiering.....	43
Lag om ändring av lagen om penninginsamlingar	47

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Partilagen (10/1969) trädde i kraft den 1 februari 1969. I lagen föreskrivs närmast om förutsättningar för att ett parti kan registreras, statsunderstöd som beviljas partierna och tillsyn av partiernas medelsanvändning. Genom ändringarna av 1986 och 1989 (1048/1986 och 1007/1989) fogades till lagen bestämmelser som strävade efter att öka offentligheten av finansieringen av partiverksamheten och att effektivisera partiernas medelsanvändning.

I programmet för statsminister Matti Vanhanens andra regering skrevs det in att behovet av ändringar i lagar och förfaranden kring val- och partifinansieringen ska bedömas när GRECO, Europarådets grupp mot korruption, har gett sina rekommendationer. På basis av sin länderrapport av 2007 har GRECO gett Finland flera rekommendationer om öppenheten av val- och partifinansieringen. Bestämmelserna om kandidaters valfinansiering har redan reformerats. Lagen om kandidaters valfinansiering (273/2009, nedan valfinansieringslagen) trädde i kraft den 1 maj 2009. Denna proposition gäller de behövliga ändringarna i lagstiftningen för att öka öppenheten av partifinansieringen och att effektivisera övervakningen av den.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Partier

Enligt partilagens 1 § avses med parti en registrerad förening som är införd i det partiregister vilket förs vid justitieministeriet. Bestämmelser om förutsättningar för att ett parti registreras finns i partilagens 2 §.

Partierna nämns också i Finlands grundlag. Ett registrerat parti – och ett i lag bestämt antal röstberättigade – har enligt 25 § 3 mom. i grundlagen rätt att ställa upp kandidater i riksdagsval. En presidentvalkandidat kan enligt 54 § 3 mom. i grundlagen ställas upp av

ett sådant registrerat parti från vars kandidatlista valts in minst en riksdagsledamot vid det senaste riksdagsvalet. Vallagen (714/1998) har flera omnämmanden av partier.

Partifältet har i Finland rätt länge varit stadigt. I partiregistret finns för närvarande femton partier. Av dem är åtta representerade i riksdagen.

Partiernas organisationsstrukturer varierar. De flesta har ändå en organisationsstruktur med tre nivåer som innehåller en central-, distrikts- och grundorganisationsnivå. Personmedlemmarna hör vanligen till grundorganisationer som i sin tur hör till distriktsorganisationer som oftast har organiserats enligt valdistrikten. Partierna kan också ha specialorganisationer. Grund-, kommunal-, distrikts- och specialorganisationerna är vanligen registrerade föreningar.

Partierna har också ofta organisationer för personer i yngre tonåren, ungdoms- och kvinnoorganisationer som kan ha sina egna medlemsorganisationer. I några partier kan en medlem av en sådan organisation samtidigt också vara medlem i partiet. Dessutom utövar partierna fritt bildningsarbete, stöder kultur, konstnärlig och vetenskaplig verksamhet och är huvudmän för institut och studiecentraler eller organisationer och stiftelser som är huvudmän för dessa. Partierna äger också företag och bedriver affärsverksamhet.

Partifinansiering

Partiernas verksamhet stöds med offentliga medel. När partilagen stiftades ansågs det vara ett missförhållande att partierna var tvungna att finansiera sin verksamhet enbart med medlemsavgifter och insamlingar samt olika tillfälliga bidrag (RP 99/1967 rd). Med offentligt partistöd ville man underlätta partiernas ekonomiska situation och samtidigt minska beroende av privata intressen.

Bestämmelserna om offentlig finansiering av partierna, dvs. partistöd, ingår i partilagen och förordningen om understöd för partiverksamhet (27/1973). Inom ramen för statsförslaget kan parti, som är företrätt i riksdagen

gen, beviljas understöd för sin i stadgarna och i det allmänna programmet angivna of-fentliga verksamhet. Understödet fördelas mellan partierna i förhållande till det antal riksdagsmandat de erhållit vid senaste riksdagsmannaval. Understödet beviljas av statsrådet. Statsrådets kansli föredrar besluten om understöd.

Partierna beviljades statligt bidrag år 2009 sammanlagt 180 000 euro för en riksdagsledamotsplats. Denna summa innehöll det allmänna bidraget till partiet på 90 000 euro för en riksdagsledamotsplats och ett bidrag i samma storlek för stöd till partiets informationsverksamhet och kommunikation. I bidragsbeslutet har en viss andel anvisats till partiets kvinno- och distriktsorganisationer.

Under partiernas hela historia har den övriga medelanskaffningen haft en viktig betydelse för dem. Sätten och källor för och antalen av medelanskaffningen har inte begränsats i lagstiftningen. Om begränsningar som gäller en valkandidat eller kandidatens stödförening föreskrivs i valfinansieringslagen. Bestämmelserna om den allmänna ekonomiska verksamheten ställer villkor också för partiernas medelanskaffning. Viktiga inkomstkällor för partier är vid sidan av det offentliga stödet bl.a. medlemsavgifter, lotterier, olika försäljningsinkomster och insamlingar, intäkter från affärsverksamhet samt donationer.

Hur partierna använder sina medel har inte begränsats i lagen. Partistödet ska ändå användas för det syfte som anges i lagen. Kostnaderna för valkampanjer har inte heller några kvantitativa eller kvalitativa begränsningar.

Partiernas bokföring

Den interna kontrollen av bokföringen och medelsanvändningen bygger på bokföring och revision. Partierna måste iaktta bokföringslagens bestämmelser om en förenings bokföringsskyldighet. Av partiets revisorer ska minst en och hans eller hennes ersättare vara godkänd av Centralhandelskammaren eller handelskammaren.

Redovisning av användningen av partistödet

Partiet ska göra en redovisning av användningen av partistödet. Statsrådet bifogar till beslutet om beviljande nödvändiga villkor för betalningen, användningen, redovisningen och tillsynen av bidraget. I besluten har det under senaste år hänvisats till justitieministeriets bestämmelse om tillsynen av partiernas medelsanvändning (3353/62/90 OM, 21.11.1990). Enligt bestämmelsen ska ett parti som fått partistöd tillstålla justitieministeriet ett utlåtande av partiets revisor om användningen av partistödet. Dessutom ska det tillställas en resultaträkning och balansräkning med bilagor samt revisorns berättelse om sådana föreningar till vilka har anvisats en del av det partistöd som beviljats partiet.

Av användningen av bidraget för stöd till partiets informationsverksamhet och kommunikation görs enligt justitieministeriets anvisning av den 22 maj 2008 (OM 16/51/2008) en likadan redovisning som av användningen av det allmänna bidraget. Användningen av understödet ska också på ett tillräckligt sätt specificeras i partiets bokslut.

Specificering av valverksamheten och andra utredningar

Partiet ska tillstålla justitieministeriet för kännedom verifierade kopior av partiets och dess distriktsorganisationers resultatredovisningar och balansräkningar med bilagor och revisionsberättelse inom tre månader från det att partiets bokslut har fastställts. Om en del av partistödet har anvisats till någon annan förening, ska partiet tillstålla justitieministeriet kopior också av föreningens resultaträkning och balansräkning med bilagor och av bokslutsberättelsen.

I resultaträkningarna ska det enligt partilagen uppges intäkterna och kostnaderna för valarbete tillräckligt specificerade. Intäkterna för valarbetet ska enligt justitieministeriets bestämmelse om övervakningen av partiernas medelsanvändning redovisas så att de specificeras i partistödet, bidrag från den egna organisationen, övriga erhållna valbidrag, försäljningsintäkter, publikationsintäkter och övrig valfinansiering (avsättningar, fonder, lån, övrig finansiering). Kostnaderna för val-

verksamheten ska redovisas specificerade i annonsering i tidningar, reklam på radio och TV, direktreklam, annan valannonsering, givna valbidrag, valmöten och övriga valkostnader. Specifikationen ska göras så att det av intäkterna från valverksamheten framgår hur valkostnaderna har finansierats. Om informations- och kommunikationsbidrag har använts till valkommunikation, ska det av dess användning ges en specifikation enligt justitieministeriets anvisning.

Tillsyn

Justitieministeriet övervakar användningen av partistödet samt i övrigt att bestämmelser och föreskrifter i partilagen och som utfärdats med stöd av den följs i verksamheten av partiet och dess distriktsorganisationer samt i verksamheten av andra föreningar som fått partistöd. Justitieministeriet granskar bokföringen och medelsanvändningen i dessa föreningar. Justitieministeriet kan också utnämna en av Centralhandelskammaren godkänd revisor för att utföra granskningar av bokföring och medelsanvändning.

Statens revisionsverk har med stöd av partilagen rätt att granska användningen av partistödet. Verket kan granska föreningars bokföring för att utreda om tillgångarna har använts lagenligt.

Sanktioner

Med stöd av lagen kan partistödet innehållas av ett parti som försummar skyldigheter som föreskrivs i partilagen. Lagen har inga bestämmelser om behörig myndighet. Att avhålla sig från betalningen av bidrag beslutar ändå statsrådets kansli som också föredrar bidragsbesluten. Partilagen saknar bestämmelser om återkrav av understödet. Statsunderstödslagen (688/2001) verkar på grund av dess förarbeten (RP 63/2001 rd) inte heller vara tillämplig när det gäller återkrav av partistöd.

Lag om penninginsamlingar

I 5 § i lagen om penninginsamlingar (255/2006) föreskrivs om tillståndsplikten av anordnande av penninginsamlingar. I para-

grafens 2 och 3 mom. föreskrivs om vissa undantag i tillståndsplikten.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet

Val- och partifinansieringskommissionens mellanbetänkande om kandidaters valfinansiering (KB 2009:1) innehåller jämförelseuppgifter om regleringen av val- och partifinansiering i andra länder. I de flesta granskade länder ordnas valfinansieringen genom partierna. Innehållet i och utförligheten av regleringen varierar vid sidan av andra omständigheter också på grund av skillnaderna i ländernas politiska system. Även praxis i finansieringen av partierna och valkandidaterna varierar.

Flera internationella organisationer har under de senaste åren fäst uppmärksamhet vid bekämpningen av korruption i den politiska finansieringen. Europarådet genom GRECO är den centrala aktören när det gäller att öka öppenheten av finansieringen. Verksamheten av GRECO bygger för dessa delar på rekommendation (2003)⁴ av Europarådets ministerkommitté om gemensamma regler mot korruption i parti- och valfinansiering (Recommendation on Common Rules against Corruption in the Funding of Political Parties and Electoral Campaigns).

2.3 Bedömning av nuläget

Partilagen har utfärdats 1969 och den innehåller nästan inte alls bestämmelser om partifinansiering eller dess öppenhet. Lagstiftningen har blivit efter från de krav som ställs på finansieringen av politisk verksamhet och dess öppenhet. Bristfälligheterna i lagstiftningen möjliggör osakliga försök att påverka partierna samt misstankar om att det uppstår osakliga bindningar mellan partier och deras finansörer. Det är nödvändigt att lagstiftningen ses över så att öppenheten och tillsynen av partifinansieringen ökas. Även statens revisionsverks observationer (Statens revisionsverks effektivitetsrevision 191/2009) visar att det finns skäl att revidera regleringen.

GRECO gav 2007 i sin länderrapport Finland tio rekommendationer (Utvärderingsrapport av öppenheten av partifinansieringen, godkänd på GRECO:s 35:e plenum):

1) Rekommendation att överväga att införa tätare rapportering om valverksamhet, inklusive intäkter och kostnader som föranletts, under valkampanjer.

2) Rekommendation att skärpa rapporteringskyldigheterna i fråga om den specifikationsnivå som krävs för intäkter och kostnader, inklusive individuella donationers och kostnaders karaktär och värde.

3) Rekommendation att garantera värderingen och bokföringen till gängse värde av donationer av naturaförmåner (förutom volontärarbete av icke-professionella arbetare) till politiska partier.

4) Rekommendation att överväga att införa ett förbud mot alla donationer från donatorer vars identitet partiet/kandidaten inte känner till och att sänka den summa som donationen ska överskrida för att donatorns identitet måste meddelas (3 400 euro vid val till Europaparlamentet och presidentval och 1 700 euro vid riksdagsval och kommunalval).

5) Rekommendation att införa bestämmelser om att den totala summan av donationer som mottagits från samma donator under ett kalenderår behandlas som en donation i partiets och valkandidaters kampanjer.

6) Rekommendation att förenhetliga föreskrifterna om politiska partiets skyldighet att anmäla donatorers identitet med bestämmelserna som gäller kandidater i val (samma gränser för belopp i euro).

7) Rekommendation att eftersträva ökad insyn i stöd från tredje part (t.ex. fackorganisationer och stiftelser) till politiska partier.

8) Rekommendation att överväga att införa regelrätt revision av kandidaters valfinansiering med hänsyn till valkretsarnas och kommunernas olika behov.

9) Rekommendation att avsevärt förstärka oberoendet i övervakningen av politisk finansiering på central och lokal nivå och att garantera tillbörlig granskning av politiska partiets bokföring och utgifterna i samband med valkampanjer utöver den existerande formella övervakningen.

10) Rekommendation att ompröva de existerande påföljderna för brott mot reglerna

för finansiering av politiska partier och valkampanjer och att garantera att påföljderna är effektiva, proportionerliga och avrådande.

Finland gav GRECO i juni 2009 en utredning av iakttagandet av rekommendationerna. Finlands utredning behandlades i på GRECO:s 45:e plenum i december 2009. GRECO ansåg den nya lagstiftningen som införts för kandidater lovande och regeringens förslag om partifinansieringen vara i rätt riktning. Finland ska ge följande utredning till GRECO om verkställigheten av rekommendationerna senast den 30 juni 2011.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Syftet med propositionen är att öka öppenheten i partifinansieringen genom att särskilt beakta de rekommendationer som GRECO har gett Finland. Allmänheten ska med tanke på en bedömning av eventuella bindningar ha tillräckligt information om finansieringen av partiernas grundverksamhet och valkampanjer. Det uppskattas att en större öppenhet av partifinansieringen ökar förtroendet för den politiska verksamheten och således förbättrar röstningsaktiviteten. Syftet är också att förebygga korruption och sådant påverkande i partiernas verksamhet som bygger på osakliga bindningar.

3.2 De viktigaste förslagen

Bidrag till ett parti och sammanslutningar som står partiet nära

I propositionen föreslås det att till partilagen fogas bestämmelser om bidrag till partier, partiföreningar och sammanslutningar som står partiet nära. Det föreslås att som bidrag räknas i regel prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer. Bara vissa prestationer som uttryckligen nämns i lagen är inte bidrag och omfattas inte av den föreslagna regleringen. Sådana är t.ex. prestationer som lämnats i form av sedvanligt frivilligarbete eller sedvanliga gratistjänster och enligt verkligt värde prissatta prestationer som hänför sig till

förmögenhetsförvaltning samt t.ex. partistöd som beviljas som statsunderstöd och andra motsvarande understöd som baserar sig på lagen eller statens eller en kommuns budget.

Regleringen som föreslås i propositionen ska med vissa undantag gälla också sammanslutningar som står partier nära. Med sådan avses i propositionen en sammanslutning och stiftelse samt en sådan till dem knuten fond som enligt vad ett parti, med sammanslutningens eller stiftelsens samtycke, meddelar är en sammanslutning som står partiet nära.

I propositionen ska det enligt förslaget också föreskrivas om begränsningar att ta emot bidrag. Ett parti, en partiförening eller en sammanslutning som står partiet nära får enligt förslaget ta emot bidrag från samma bidragsgivare högst till ett värde av 30 000 euro under samma kalenderår. Denna begränsning gäller ändå inte bidrag från en sammanslutning som står partiet nära till partiet eller partiföreningen. Det föreslås ytterligare ett förbud att ta emot bidrag från vissa offentliga samfund samt om förbud att ta emot utländskt bidrag och sådant bidrag där bidragsgivaren inte kan redas ut.

Uppgifter om bidrag

I propositionen ska det föreskrivas om ett partis, en partiförenings eller en sammanslutnings som står partiet nära skyldighet att till statens revisionsverk göra en redovisning av alla bidrag värda minst 1 500 euro och dem som gett bidragen. Uppgifterna som ingår i dessa s.k. aktuella redovisningar ska enligt propositionen offentliggöras i ett register över redovisning av partifinansiering som förs av statens revisionsverk.

Enligt propositionen ska det föreskrivas om partiernas skyldighet att specificera kostnaderna för och finansieringen av sina valkampanjer. Om detta ska det tas i partilagen en likadan bestämmelse som för kandidaters del redan nu finns i valfinansieringslagen. Dessutom ska även partierna enligt förslaget särskilt nämna ett bidrag värt minst 1 500 euro och vem som gett det. Uppgifterna ska hållas tillgängliga för allmänheten i registret över redovisning av partifinansiering.

Tillsyn

I propositionen föreslås ändringar i bestämmelserna om partiernas medelsanvändning. Statens revisionsverk ska i fortsättningen övervaka iakttagandet av partilagens bestämmelser som gäller bidrag, specificering av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen samt utarbetandet och inlämnandet av handlingar som anknyter till dessa. Justitieministeriet ska övervaka iakttagandet av partilagen bara för den del övervakningen inte hör till statens revisionsverk.

Statens revisionsverk kan enligt propositionen vid vite förplikta tillsynsobjektet att uppfylla sin skyldighet. En förutsättning är ändå att tillsynsobjektet har fått en uppmaning och att försummelsen som helhet bedömd är väsentlig.

I propositionen föreslås det att till partilagen fogas en bestämmelse om återkrav av partistödet. Statsrådets allmänna sammanträde kan bestämma att utbetalningen av understöd som beviljats som partistöd ska upphöra och att understöd eller en del av det som redan betalats ut ska återkrävas enligt vad som i statsunderstödslagen bestäms om återkrav. Upphörande av betalningar eller återkrav av understödet kan enligt propositionen komma i fråga också i det fall att partiet väsentligt försummar den skyldighet som ankommer på det enligt partilagen.

I propositionen föreslås det också flera kompletteringar och preciseringar i partilagens bestämmelser om bokföringsskyldigheten, revisionen och sändningen av bokslutshandlingar.

Kandidaters valfinansiering

I propositionen föreslås det att valfinansieringslagen kompletteras med förbud att ta emot utländskt bidrag och bidrag från vissa offentliga samfund. Dessutom ska förbudet att från en och samma bidragsgivare ta emot mer bidrag än vad som föreskrivits utvidgas till att gälla bidrag från samma bidragsgivare som förmedlats genom andra.

Gränsen för bidraget som ska redovisas särskilt ska sänkas till 1 500 euro även vid Europaparlamentsvalet och presidentvalet.

I propositionen föreslås det att till valfinansieringslagen fogas bestämmelser om skyldigheten att till statens revisionsverk göra en s.k. redovisning i efterhand om ett lån som tagits upp för att täcka kostnaderna för valkampanjen och om ett bidrag värt minst 1 500 euro som erhållits för betalningen av lånet. Denna redovisningsskyldighet ska gälla endast riksdagsvalet och Europaparlamentsvalet.

Lag om penninginsamlingar

I propositionen föreslås det att om penninginsamlingar kompletteras med en bestämmelse enligt vilken det inte behövs tillstånd till penninginsamlingar som används för att täcka kostnaderna för en valkampanj och som anordnas av en förening eller partiförening. Det föreslås en översyn av lagens bestämmelser om redovisningsskyldighet samt om förbuds rätt och vite som föranleds av kompletteringen.

4 Propositionens konsekvenser

Uppgifter som hänför sig till tillsynen av partifinansieringen är nya uppgifter för statens revisionsverk. Skötseln av dessa uppgifter medför sålunda nya kostnader till verket. Engångskostnaderna i samband med anskaffning av systemet uppgår till uppskattningsvis 500 000—700 000 euro. De årliga personal och driftkostnaderna uppskattas vara 400 000—500 000 euro. Även justitieministeriets tillsynsuppgifter kommer att öka från de nuvarande.

De föreslagna bestämmelserna om bokföring och revision och utarbetande av vissa

bokslutshandlingar medför kostnader för partierna.

Propositionen uppskattas inte nämnvärt påverka tillgång till val- och partifinansiering. De föreslagna ändringarna ökar öppenheten av partifinansieringen, vilket kan bedömas öka förtroendet för den politiska verksamheten.

5 Beredningen av propositionen

Justitieministeriet tillsatte den 30 maj 2008 en kommission som hade till uppdrag att bereda ett förslag till en reform av lagstiftningen om finansieringen av partierna och valkandidater och tillsynen av den i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens andra regering. Kommissionen överlämnade den 27 januari 2009 sitt mellanbetänkande om kandidaters valfinansiering och betänkandet om partifinansiering (KB 2009:3) den 6 november 2009. Propositionen har beretts vidare vid justitieministeriet.

6 Samband med andra propositioner

Regeringens proposition om valområdessystemet torde överlåtas till riksdagen samtidigt som denna proposition. Också i den propositionen föreslås det en ändring av 9 § i partilagen. Dessutom behandlar riksdagen regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av föreningslagen, av 57 § i revisionslagen och partilagen (RP 267/2009 rd) där det föreslås att det till partilagen fogas en ny 7 a §.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Partilagen

1—7 § och 13 §. Paragraferna 1—7 och 13 föreslås få rubriker.

8 §. *Bidrag till partier och partiföreningar.* Det föreslås att bestämmelser om bidrag till partier och partiföreningar tas in i paragrafen.

I 1 mom. ska det ges en definition på begreppet partiförening. Med partiförening ska i lagen avses en förening som hör till partiet eller till en av partiets medlemsföreningar, enligt partiets eller medlemsföreningens stadgar. Partiföreningar är således enligt förslaget t.ex. partiets distriktsorganisationer och riksomfattande föreningar samt kommunala organisationer och basorganisationer och lokalavdelningar när de hör till partiet eller till en av partiets medlemsföreningar, enligt deras stadgar. Partiföreningar är också sådana kvinno-, ungdoms-, student- och andra föreningar som enligt stadgarna hör till partiet eller till en av partiets medlemsföreningar. Ordet ”partiförening” är nytt i lagen. Genom det ersätts också uttrycket ”registrerade föreningar inom ett parti”, som har använts i valfinansieringslagen. Med parti avses enligt lagens 1 § en registrerad förening, som är införd i det partiregister som förs vid justitieministeriet.

I 2 mom. ska det ingå en definition på bidrag vid partifinansiering. Bidrag utgör ett centralt begrepp i den föreslagna lagen. På basis av det bestäms bl.a. skyldigheten att redovisa prestationer som ska räknas som bidrag. Begränsningar i fråga om bidrag föreslås i 8 b § 1—4 mom.

Enligt den föreslagna huvudregeln ska som bidrag till partiet eller en partiförening räknas prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer. Förslaget

motsvarar begreppet bidrag såsom det definieras i 3 § 1 mom. i valfinansieringslagen. Sådana prestationer som avses i 1—6 punkten i momentet ska dock inte betraktas som bidrag. De bedöms inte medföra risk för att bindningar uppstår.

Enligt 1 punkten i momentet ska inte sedvanligt frivilligarbete och sedvanliga gratis-tjänster betraktas som bidrag. Samma begränsning ingår i 3 § 1 mom. i valfinansieringslagen.

Enligt 2 punkten ska inte heller enligt verkligt värde prissatta prestationer som hänför sig till partiets eller partiföreningens sedvanliga organisationsverksamhet eller förmögenhetsförvaltning betraktas som bidrag. Begränsningen ska gälla sådana prestationer från utomstående som hänför sig till normal, daglig skötsel av föreningens verksamhet och ekonomi, såsom föreningens uppgifter som arbetsgivare och som innehavare av anläggningstillgångar. De prestationer som avses i punkten kan således vara betalningar som influtit vid försäljning av en kontorslägenhet eller kontorslösöre som partiet äger. En förutsättning är dock att prestationen motsvarar det verkliga värdet. Även t.ex. sedvanliga prestationer av typen försäkringsersättningar och skadestånd ska anses höra till förmögenhetsförvaltning. Prestationer som hänför sig till kapitalanskaffning inför en valkampanj ska dock omfattas av redovisningsskyldighet. T.ex. biljettintäkterna från ett valseminarium ska inte utgöra sådana prestationer i anslutning till sedvanlig organisationsverksamhet som avses i förslaget.

I 3 punkten ska det ingå en bestämmelse om att prestationer som partiet och dess partiföreningar erhållit av varandra inte ska betraktas som bidrag. De utgör överföringar inom partiet och det finns således inte risk för att de ger upphov till bindningar till ut-

omstående finansiärer. Sådana överföringar kan t.ex. vara redovisning av partistöd eller medlemsavgifter mellan partiet och partiföreningarna.

I 4 punkten ska det ingå en bestämmelse om att inkomster från permanent affärsverksamhet som partiet eller partiföreningen bedriver inte ska betraktas som bidrag. Med permanent affärsverksamhet avses i punkten fortlöpande affärsverksamhet som bedrivs på den allmänna marknaden och på marknadsvillkor. Sådan affärsverksamhet kan t.ex. vara försäljning av tjänster från en revisionsbyrå som partiet äger. Avsikten är att partierna och partiföreningarna inte ska råka i en ofördelaktig situation när de bedriver affärsverksamhet på marknadsvillkor. Affärsverksamhet som till sin karaktär är tillfällig utgör inte sådan verksamhet som avses i punkten. Exempelvis affärsverksamhet som gäller finansiering av en valkampanj är i allmänhet inte permanent. Även om kapitalanskaffningen inför en valkampanj skulle vara av mer fortlöpande natur och bedrivs på den allmänna marknaden, sker den i allmänhet inte på marknadsvillkor. Det är mycket vanligt att stödja partiet genom att ge medel till en valkampanj. Exempelvis biljettintäkterna från seminarier som ordnats för att finansiera en kampanj eller intäkterna av tavelförsäljning är således inte sådana intäkter av permanent affärsverksamhet som avses i punkten.

I 5 punkten ska det ingå en bestämmelse om att inkomster från placeringsverksamhet som partiet eller partiföreningen bedriver inte ska betraktas som bidrag. Sådana är t.ex. utdelning och räntor på depositioner samt hyresintäkter från fastigheter som partiet äger.

I 6 punkten ska det ingå en bestämmelse om att statsunderstöd enligt 9 § i partilagen eller motsvarande understöd som baserar sig på lag, statsbudgeten eller en kommuns budget inte ska betraktas som bidrag. Beviljande av sådana understöd baserar sig på villkor som föreskrivits genom lag eller som slagits fast i budgeten. I praktiken beviljas understöd genom ett beslut som kan överklagas genom besvär. Även t.ex. en prestation som har betalats med stöd av lagen om penningautomatunderstöd (1056/2001) ska betraktas som baserad på lag.

Enligt förslaget ska det i 3 mom. tas in en bestämmelse om bidrag för partiets eller partiföreningens valkampanj. Endast sådana bidrag som erhållits under kampanjperioden ska räknas som bidrag för valkampanjen. Bidrag som erhållits vid någon annan tidpunkt utgör annat bidrag till partiet eller partiföreningen. En sådan indelning är av betydelse endast med tanke på den redovisningsskyldighet som gäller utgifterna för och finansieringen av valkampanjen samt den som betalar reklamen. Till övriga delar görs det i lagen ingen skillnad mellan om bidraget tagits emot under kampanjperioden eller vid någon annan tidpunkt.

Som kampanjperiod betraktas enligt förslaget en tidsperiod som börjar sex månader före och slutar två veckor efter valdagen. Förslaget motsvarar bestämmelsen i 2 § 1 mom. i valfinansieringslagen om den tid till vilken utgifterna för en kandidats valkampanj är knutna.

8 a §. *Bidrag till sammanslutningar som står partiet nära.* Det föreslås att en ny 8 a § tas in i lagen. Den ska innehålla bestämmelser om sammanslutningar som står partiet när och bidrag till sådana.

I 1 mom. ska det ingå en definition på begreppet sammanslutningar som står partiet nära. Med detta ska det i lagen för det första avses en sammanslutning eller stiftelse som enligt vad ett parti, med sammanslutningens eller stiftelsens samtycke, meddelar statens revisionsverk är en sammanslutning som står partiet nära. En sammanslutning som står partiet nära ska enligt förslaget också kunna vara en till en sammanslutning eller stiftelse knuten fond som meddelats till statens revisionsverk. Partiet kan meddela att en fond utgör en sammanslutning som står partiet nära endast med samtycke av den sammanslutning eller stiftelse som förvaltar fonden.

Det föreslås inga bestämmelser i lagen om antalet sammanslutningar som står partiet nära eller deras karaktär. Avsikten är dock att åtminstone alla sådana sammanslutningar, stiftelser och fonder som genom sin verksamhet aktivt främjar partiets verksamhet i syfte att förverkliga de principer och mål som uttryckts i det allmänna programmet ska meddelas vara sammanslutningar som står

partiet nära. En sammanslutning som står partiet nära kan t.ex. vara en sådan förening som i och för sig inte hör till partiet men som de facto är verksam i nära samarbete med partiet t.ex. genom att nominera kandidater vid partiets interna kandidatnominering. En sammanslutning som står partiet nära kan också vara en förening eller ett bolag som har grundats för att ordna kapitalanskaffningen till partiet eller en stiftelse som stöder partiet.

Med bidrag till en sammanslutning som står partiet nära avses enligt huvudregeln i 2 mom. prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer. Bestämmelsen motsvarar den definition som föreslås i 8 § 2 mom. Sådana prestationer som avses i 1—6 punkten ska dock inte räknas som bidrag.

Begränsningarna i 1, 2 och 4—6 punkten ska motsvara bestämmelserna i 8 § 2 mom., dock så att de anpassas på behövt sätt. I 3 punkten ska det ingå en bestämmelse om att prestationer som sammanslutningar som står partiet nära har erhållit av varandra inte ska betraktas som bidrag. Däremot ska prestationer som en sammanslutning som står partiet nära har erhållit av partiet utgöra bidrag. På motsvarande sätt ska prestationer som partiet eller en partiförening erhållit av en sammanslutning som står partiet nära utgöra sådant bidrag som avses i 8 §.

I 2 punkten ska det ingå en bestämmelse om att enligt verkligt värde prissatta prestationer som hänför sig till den partiet närstående sammanslutningens sedvanliga basverksamhet eller förmögenhetsförvaltning inte ska betraktas som bidrag. Med sedvanlig basverksamhet hos en sammanslutning som står partiet nära ska i detta sammanhang förstås verksamhet som är jämförbar med den sedvanliga organisationsverksamhet som avses i 8 § 2 mom. 2 punkten.

Med inkomster från placeringsverksamhet, om vilka föreskrivs i 5 punkten, avses likadana inkomster som i 8 § 2 mom. 5 punkten. Som inkomster från investeringsverksamhet i en fond som meddelats vara en sammanslutning som står partiet nära betraktas också sådana uppskrivningar eller indexjusteringar som överförs till fonden och som baserar sig på fondens relativa andel av hela det investere-

rade kapitalet hos den sammanslutning eller stiftelse som förvaltar fonden.

8 b §. *Begränsningar i fråga om bidrag.* Det föreslås att en ny 8 b § tas in i lagen. Den ska innehålla bestämmelser om begränsningar i fråga om bidrag till ett parti, en partiförening och en sammanslutning som står partiet nära. Dessutom föreslås en bestämmelse i paragrafen om att namnet på den som betalar reklamen ska uppges.

I 1 mom. föreslås ett förbud mot att ta emot bidrag från givare som inte kan klarläggas. Detta ska dock inte gälla bidrag som erhållits genom sedvanligt insamlingsarbete. Ett motsvarande förbud finns i 4 § 1 mom. i valfinansieringslagen.

I 2 mom. föreslås ett förbud mot att från en och samma givare ta emot bidrag till ett värde som överstiger 30 000 euro per kalenderår. Den föreskrivna gränsen ska gälla en enskild givare och mottagare. Samma givare ska således utan att gränsen inverkar kunna stödja fler partiföreningar inom samma parti, förutsatt att det bidrag varje mottagare får underskrider den föreskrivna gränsen. Gränsen för bidrag ska enligt förslaget inte gälla bidrag till partiet eller en partiförening från en sammanslutning som står partiet nära och inte heller bidrag som getts genom testamente.

I 3 mom. föreslås ett förbud mot att ta emot utländska bidrag. Avsikten är att begränsa osakligt utländskt inflytande på Finlands politiska verksamhet. Förbudet ska inte gälla bidrag från enskilda personer eller från sådana internationella sammanslutningar och stiftelser som företräder partiets ideologiska hållning. Den föreslagna regleringen tillåter således att bidrag tas emot t.ex. från partiets europeiska takorganisation eller från Europaparlamentet via den egna parlamentsgruppen. Det föreslås att ett motsvarande förbud tas in i valfinansieringslagen.

I 4 mom. föreslås ett förbud mot att ta emot bidrag från staten, kommuner, samkommuner, statliga eller kommunala affärsverk, offentligtgrättsliga föreningar, inrättningar eller stiftelser eller från bolag som staten eller en kommun har bestämmande inflytande i. Bestämmelsen ska dock inte gälla användning av lokaler och sedvanlig gästfrihet. Med användning av lokaler avses t.ex. att partiföre-

ningen samlas i kommunens lokaler och med sedvanlig gästfrihet t.ex. kaffeservering.

Bestämmelser om bestämmande inflytande finns i 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997). Företag där staten eller kommunen har bestämmande inflytande är t.ex. aktiebolag med statlig majoritet och en kommuns eller flera kommuners gemensamma vatten- och elbolag.

Som offentligrättslig betraktas en sådan förening och stiftelse som genom lag eller förordning har grundats för ett särskilt ändamål. Sådana är t.ex. studentkårerna och handelskamrarna. Förbudet ska också gälla självständiga offentligrättsliga inrättningar såsom Folkpensionsanstalten och Finlands Bank.

I 5 mom. föreslås en bestämmelse om partiets och partiföreningens skyldighet att se till att det av sådan avgiftsbelagd reklam som ingår i valkampanjen eller är avsedd att stödja den framgår vem som betalar reklamen. Sådana är reklamer som offentliggörs eller får spridning under en sådan kampanjperiod som avses i 8 § 3 mom. I bestämmelsen förutsätts också att namnet på det parti eller den partiförening som betalt reklamen uppges. En liknande bestämmelse föreslås i valfinansieringslagen.

8 c §. Aktuell redovisning. Det föreslås att en ny 8 c § tas in i lagen. Den ska innehålla bestämmelser om aktuell redovisning som ska lämnas till Statens revisionsverk.

Enligt det föreslagna 1 mom. ska det lämnas en aktuell redovisning om det bidragsbelopp som ett parti, en partiförening och en sammanslutning som står partiet nära har fått och om givarens namn. Redovisning ska lämnas i det fall att värdet av ett enskilt bidrag eller värdet av flera prestationer som en och samma givare har gett i bidrag är minst 1 500 euro per kalenderår. Redovisningen ska kompletteras alltid när värdet av ett bidrag från en och samma givare som har getts i form av prestationer efter det av redovisningen lämnats eller kompletterats överstiger 1 500 euro. Vid behov ska det således lämnas flera redovisningar om bidrag från en och samma givare under samma år.

Redovisning ska enligt förslaget lämnas bara i fråga om bidrag vars värde uppgår till minst 1 500 euro. Bidraget ska redovisas till bruttobelopp. Till denna del skiljer sig för-

slaget från 6 § 2 mom. i valfinansieringslagen, enligt vilket endast bidragets nettovärde ska redovisas separat.

Bidrag som inte har lämnats i pengar ska enligt förslaget uppskattas och redovisas i pengar. Till denna del motsvarar förslaget 3 § 3 mom. i valfinansieringslagen.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om partiets skyldighet att se till att den aktuella redovisningen görs. Partiet ska se till att redovisning görs också om bidrag som en partiförening eller en sammanslutning som står partiet nära har fått. Partiet kan uppfylla skyldigheten t.ex. genom att utse personer med ansvar för redovisningen och anmäla dem till Statens revisionsverk.

Den aktuella redovisningen ska lämnas in senast den 15 dagen i den kalendermånad som följer efter mottagandet av bidraget. Enligt förslaget ska den lämnas in elektroniskt.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om statens revisionsverks befogenheter att meddela närmare föreskrifter om redovisningen. Statens revisionsverk kan bestämma att redovisningarna ska lämnas t.ex. så att ett elektroniskt system används.

9 §. Statsunderstöd. I 1 mom. föreslås en bestämmelse, som indirekt framgår av lagens nuvarande 8 § 2 mom., om statsbidragsmyndighetens befogenheter att anvisa en del av understödet till ett parti för stödande av någon annan förenings verksamhet. En sådan annan förening kan t.ex. vara partiets distriktsorganisation eller en kvinno- eller ungdomsorganisation som står partiet nära.

I 1 och 2 mom. föreslås uttrycksmässiga preciseringar av teknisk natur.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om den myndighet som beviljar understödet samt om utbetalning av understödet. Avsikten är att beslut om beviljande av understöd även framöver ska fattas vid statsrådets allmänna sammanträde. Enligt förslaget betalas understödet ut av statsrådets kansli. I momentet tas det också in ett omnämnande om att understöd beviljas på ansökan.

Det föreslås att ett nytt 4 mom. tas in i paragrafen. Enligt det ska i övrigt statsunderstödslagen (688/2001) tillämpas på beviljande, utbetalning och användning av understödet. Statsunderstödslagen ska tillämpas på understöd till partierna till den del det i parti-

lagen saknas bestämmelser om de frågor som nämns i momentet. Tillämpliga blir således närmast de allmänna bestämmelser i statsunderstödslagen som gäller ansökan, beviljande och utbetalning av understöd, sökandens skyldighet att lämna uppgifter, understödsbeslut och användningen av understöd.

9 a §. Bokföring. Paragrafen ska innehålla bestämmelser om bokföringsskyldigheten samt om skyldigheten att lägga fram vissa uppgifter som gäller sammanslutningens ekonomi och verksamhet.

Enligt 1 mom. gäller i fråga om bokföringsskyldigheten, bokslutet och verksamhetsberättelsen för ett parti och en förening som avses i understödsbeslutet vad som föreskrivs i bokföringslagen. Bestämmelsen ska ersätta den hänvisning till bokföringslagen som finns i lagens gällande 8 § 1 mom. Till skillnad från nuläget ska bestämmelsen förutom ett parti också gälla en förening som avses i understödsbeslutet.

Enligt det föreslagna 1 mom. ska ett parti och en förening som avses i understödsbeslutet i samband med sitt bokslut lägga fram redovisning för användningen av det understöd som avses i 9 § och uppgifterna i aktuella redovisningar, liksom också kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen enligt vad som föreskrivs i den föreslagna 9 b §.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att en sammanslutning som står partiet nära eller en sammanslutning eller stiftelse som förvaltar en fond som meddelats vara en sammanslutning som står partiet nära, utöver de uppgifter som krävs i bokföringslagen, ska lägga fram en specifikation av bidragen till den partiet närstående sammanslutningen. Specifikationen ska enligt förslaget innehålla uppgifter om det totala bidraget samt grupperade enligt bidrag från enskilda personer, företag och andra givare. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i sak 6 § 1 mom. 4 punkten i valfinansieringslagen.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om statsrådets befogenheter att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om utarbetandet av redovisning och framläggandet av uppgifter.

9 b §. Uppgifter som ska redovisas om kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen. Det föreslås att en ny 9 b § fogas

till lagen. I paragrafen föreslås bestämmelser om skyldigheten för ett parti och en förening som avses i understödsbeslutet att redovisa de under kampanjperioden uppkomna kostnaderna för valkampanjen och kampanjfinansieringen. Paragrafen ersätter den gällande bestämmelsen i 8 § 3 mom. om att intäkterna och kostnaderna för valarbete ska uppges.

Enligt 1 mom. ska en sammanslutning som har fått understöd redovisa de kostnader som uppkommit under valkampanjen och kampanjfinansieringen skilt för varje allmänt val. Med allmänt val avses riksdagsval, presidentval, kommunalval och Europaparlamentsval. Redovisningar som gäller dessa val ska göras skilt även i det fallet att kampanjer för flera val förs samtidigt. Redovisningen ska gälla de kostnader som uppkommit och kampanjfinansieringen under den kampanjperiod som anges i 8 § 3 mom. i förslaget.

Specifikationen av kostnaderna i momentets 1 punkt motsvarar i huvudsak specifikationen i 6 § 1 mom. 3 punkten i valfinansieringslagen. Enligt förslaget ska ett parti och en förening som avses i understödsbeslutet dock som kostnader även specificera understöd avsedda för valkampanjen samt kostnaderna för att anställa personal och skaffa lokaler med avseende på valkampanjen. Med understöd avses i punkten t.ex. understöd från ett parti eller en partiförening till en enskild kandidat eller en annan partiförening. Som kostnader för personal och lokaler avses enbart de kostnader för att anställa extra personal och skaffa extra lokaler som beror på valet.

Specifikationen av valkampanjfinansieringen i momentets 2 punkt motsvarar i huvudsak specifikationen i 6 § 1 mom. 4 punkten i valfinansieringslagen. Enligt förslaget ska dock även understöd enligt 9 § och annat motsvarande understöd som baserar sig på lag, på statsbudgeten eller på en kommuns budget och övriga finansieringskällor specificeras. I de understöd som ska redovisas ska även ingå partistöd som sparats från tidigare understödsperioder och som har använts för valkampanjen och andra motsvarande understöd som baserar sig på lag, på statsbudgeten eller på en kommuns budget.

Med övriga finansieringskällor avses i bestämmelsen alla sådana medel som använts

för finansiering av valkampanjen och som inte hör till något av de finansieringsslag som nämns i bestämmelsen. Det kan t.ex. vara fråga om sådana inkomster från permanent affärsverksamhet eller placeringsverksamhet som avses i 8 § 2 mom.

Enligt förslaget ska bidrag för valkampanjen grupperas enligt bidrag från enskilda personer, företag och andra givare. Till dessa delar avviker förslaget från valfinansieringslagen genom att prestationer som ett parti och dess partiföreningar har fått av varandra inte behöver specificeras enligt den bestämmelse som föreslås här. Enligt 8 § 2 mom. 3 punkten är dessa prestationer inte bidrag.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om bidrag som ska redovisas separat. Av finansieringen för valkampanjen ska varje enskilt bidrag som lämnats under kampanjperioden och dess givare redovisas separat, om dess värde är minst 1 500 euro. Flera prestationer från en och samma givare under kampanjperioden ska enligt förslaget räknas ihop och redovisas som ett enda bidrag. I valfinansieringslagen finns en liknande reglering om bidrag som ska redovisas separat.

Bidraget ska alltid redovisas till bruttobelopp. Kostnaderna för att skaffa bidraget får således inte dras av. Bidrag som inte har lämnats i pengar ska enligt förslaget uppskattas och redovisas i pengar. Till dessa delar motsvarar regleringen bestämmelserna om lämnande av uppgifter om valfinansieringen i 3 § 2—4 mom. i valfinansieringslagen.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs det även att namnet på en enskild person inte får uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av det bidrag han eller hon har gett är mindre än 1 500 euro. Ett liknande förbud finns i 6 § 4 mom. i valfinansieringslagen.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om redovisning av bidrag som förmedlas från en tredje part. Enligt förslaget ska mottagaren även redovisa uppgifter om vem som har lämnat det förmedlade bidraget, om bidraget innehåller bidrag till ett belopp av minst 1 500 euro som förmedlas från en tredje part. Med tredje part avses i detta sammanhang den som ger bidrag i form av en prestation som förmedlas vidare till mottagaren. Förslaget hänför sig till det föreslagna förbudet i

8 b § 1 mom. mot att ta emot bidrag från givare som inte kan klarläggas.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om frivillig förhandsredovisning. Ett parti och en förening som avses i understödsbeslutet får enligt förslaget före valdagen lämna in till Statens revisionsverk en plan för kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen. Förslaget motsvarar i sak bestämmelsen om frivillig förhandsredovisning i 11 § 1 mom. i valfinansieringslagen.

I 5 mom. föreslås att statens revisionsverk ska ha befogenheter att meddela närmare föreskrifter om hur uppgifterna ska specificeras.

9 c §. Revision. Det föreslås att till lagen fogas en ny 9 c § med bestämmelser om revision och vissa särskilda uppgifter för revisorn.

Enligt 1 mom. ska ett parti som får partistöd och en i understödsbeslutet avsedd förening ha en i revisionslagen (459/2007) avsedd revisor eller revisionsammanslutning. Detsamma gäller en sammanslutning eller stiftelse som meddelats vara en sammanslutning som står partiet nära och en sådan sammanslutning eller stiftelse vars fond har meddelats vara en sammanslutning som står partiet nära. Enligt förslaget ska revisionsammanslutningen meddela den som revisionen gäller vilken revisor som bär det huvudsakliga ansvaret för förrättandet av revisionen.

Momentet ersätter bestämmelserna om revisor i den gällande 8 § 1 mom. i partilagen. Kravet på en auktoriserad revisor utsträcks dock till att gälla förutom partierna även sammanslutningar som står partierna nära samt sådana sammanslutningar och stiftelser som förvaltar fonder som har meddelats vara en sammanslutning som står ett parti nära och föreningar som har fått partistöd.

Andra partiföreningar än de som avses i det föreslagna 1 mom. behöver inte ha en auktoriserad revisor. Sådana föreningar är t.ex. de i partiregistret införda partier som inte beviljas partistöd.

I 2 mom. föreslås en mer omfattande skyldighet för en revisor att uttala sig än vad som bestäms i revisionslagen. Revisorn för en förening som har fått partistöd ska enligt förslaget i revisionsberättelsen även uttala sig

om 1) huruvida statsunderstödet har använts och rapporterna om dess användning har utarbetats enligt bestämmelserna i partilagen och villkoren i understödsbeslutet, och 2) huruvida bestämmelserna i partilagen om bidrag och begränsningar i fråga om bidraget samt om redovisning av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen har iakttagits i föreningens verksamhet. Revisorn ska således bl.a. uttala sig om huruvida de aktuella redovisningarna samt redovisningarna av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen har gjorts i enlighet med lagen. Revisorn ska även uttala sig om huruvida de i 8 b § föreslagna bestämmelserna om begränsningar i fråga om bidraget har iakttagits. Den föreslagna regleringen poängterar revisionens betydelse vid tillsynen över hur partierna använder sina medel.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om vad revisorn för en sammanslutning som står ett parti nära är skyldig att uttala sig om. Enligt förslaget ska revisorn, utöver det som föreskrivs i revisionslagen, uttala sig om huruvida bestämmelserna i partilagen om bidrag och begränsningar i fråga om bidraget har iakttagits i den partiet närstående sammanslutningens verksamhet. Om en fond har meddelats vara en sammanslutning som står partiet nära, är det revisorn för sammanslutningen eller stiftelsen i fråga som ska uttala sig. Uttalandet ska då endast gälla fondens verksamhet.

9 d §. Inlämnande av bokslutshandlingar. Det föreslås att till lagen fogas en ny 9 d § med bestämmelser om inlämnande av bokslutshandlingar.

I det föreslagna 1 mom. bestäms om skyldigheten för ett parti att lämna in till statens revisionsverk och justitieministeriet partiets och i understödsbeslutet avsedda föreningars revisionsberättelse och bokslut jämte bilagor samt de redovisningar för användningen av partistöd och uppgifter om aktuella redovisningar samt redovisningar för kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen som anges i 9 a § 1 mom.

Handlingar och uppgifter som gäller partiet ska enligt förslaget lämnas in inom tre månader från det att partiets bokslut har fastställts. Skyldigheten för partiet att lämna in bokslutshandlingar gäller även andra föreningar

för vars verksamhet partistöd har använts på det sätt som avses i understödsbeslutet. I 1 mom. föreslås därför en bestämmelse om att sådana andra föreningar ska vara skyldiga att lämna in nödvändiga handlingar och uppgifter till det berörda partiet. Handlingar och uppgifter som gäller andra föreningar som avses i understödsbeslutet ska lämnas in inom en månad från det att föreningens bokslut har fastställts. Partiet ska lämna in dessa handlingar till Statens revisionsverk och justitieministeriet även i det fallet att föreningens räkenskapsperiod avviker från partiets räkenskapsperiod.

Momentet ersätter den gällande bestämmelsen i lagens 8 § 2 mom. där det sägs att bokslutshandlingarna ska lämnas in till justitieministeriet. Enligt förslaget ska handlingarna dock framöver även lämnas in till Statens revisionsverk.

I det föreslagna 2 mom. bestäms om skyldighet för en sammanslutning som står partiet nära att lämna in bokslutshandlingar. En sammanslutning eller stiftelse som meddelats vara en sammanslutning som står partiet nära ska lämna in till Statens revisionsverk sin revisionsberättelse och sitt bokslut jämte bilagor, en specifikation som avses i 9 a § 2 mom. och ett revisorsutlåtande som avses i 9 c § 3 mom. Det föreslås att motsvarande handlingar när det gäller en fond som har meddelats vara en sammanslutning som står partiet nära ska lämnas in av den sammanslutning eller stiftelse som förvaltar fonden. Handlingarna ska lämnas in inom tre månader från det att bokslutet för sammanslutningen eller för den sammanslutning eller stiftelse som förvaltar den har fastställts. En sammanslutning som står partiet nära ska lämna in handlingarna bara till Statens revisionsverk.

I 3 mom. föreslås det att Statens revisionsverk ska ha befogenheter att meddela närmare föreskrifter om inlämnandet av handlingar och uppgifter. Med stöd av befogenheterna kan verket t.ex. bestämma att handlingarna och uppgifterna ska lämnas in elektroniskt.

9 e §. Tillsyn. Det föreslås att en ny 9 e § fogas till lagen. I paragrafen finns bestämmelser om tillsynen över partilagen. Bestämmelserna ersätter bestämmelserna i den gällande 9 a §.

I det föreslagna 1 mom. bestäms det om justitieministeriets uppgift att övervaka användningen av partistödet samt iakttagandet av partilagen och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den, till den del tillsynen inte hör till Statens revisionsverk. Det är i praktiken fråga om att övervaka användningen av partistödet och dessutom iakttagandet av 1—7 § i partilagen.

Statsunderstödslagen ska tillämpas på tillsynen över användningen av partistödet. Tillämpliga blir således statsunderstödslagens bestämmelser om statsunderstödsdagarens skyldighet att lämna uppgifter (14 §), granskningsrätt (16 §), utförande av granskning (17 §) och handräckning (18 §). I sitt tillsynsuppdrag har justitieministeriet de befogenheter som i statsunderstödslagen bestäms för en statsbidragsmyndighet.

I det föreslagna 2 mom. bestäms det om Statens revisionsverks uppgifter vid övervakningen av att partilagen iakttas. Enligt det föreslagna momentet ska Statens revisionsverk övervaka att ett parti, sammanslutningar som står partiet nära och föreningar som avses i understödsbeslutet, dvs. ett tillsynsobjekt, i sin verksamhet iakttar partilagens bestämmelser om bidrag, redovisning av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen samt utarbetande och inlämnande av anknytande handlingar och uppgifter. Vid fullgörandet av denna uppgift kan verket granska tillsynsobjektets bokföring och medelsanvändning och vid behov uppmana tillsynsobjektet att fullgöra de skyldigheter som följer av partilagen.

I det föreslagna 3 mom. bestäms det om befogenheter för Statens revisionsverk att vid vite förplikta ett tillsynsobjekt att fullgöra sina skyldigheter. En förutsättning är att tillsynsobjektet inte har fullgjort sin skyldighet enligt lagen trots uppmaning från verket och försummelsen enligt en helhetsbedömning är väsentlig. Vitet döms ut av den vitesnämnd som avses i 15 § i lagen om statens revisionsverk (676/2000). Föreläggandet och utdömandet av vite får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen genom besvär enligt vad som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Förslaget motsvarar regleringen i 10 § 2 mom. i valfinansieringslagen.

Enligt det föreslagna 4 mom. ska lagen om statens revisionsverk i övrigt iakttas i fråga om statens revisionsverks tillsynsuppgifter enligt partilagen.

I det föreslagna 5 mom. bestäms det att Statens revisionsverk årligen ska lämna en berättelse till riksdagen om sin tillsyn över att partilagen iakttas.

9 f §. Redovisningsregistret och tillgången till uppgifter. Det föreslås att till lagen fogas en ny 9 f § om ett register över redovisning av partifinansiering. I 1 mom. föreskrivs det att Statens revisionsverk ska ha i uppgift att föra registret. I registret ska registreras uppgifter om aktuella redovisningar, redovisningar av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen samt förhandsredovisningar. I registret ska dessutom registreras uppgifter om specifikationerna av bidragen till sammanslutningar som står partiet nära samt uppgifterna i revisionsberättelsen och bokslutet för föreningar som får understöd enligt 9 §.

Meningen är att Statens revisionsverk ska kunna överföra de handlingar som lämnas in till verket till registret som sådana, i elektronisk form. Registret ska finnas tillgängligt i ett allmänt datanät. Enligt förslaget har var och en rätt att få kopior och uppgifter ur registret trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att arkivlagen (831/1994) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) ska tillämpas på lagring av uppgifter i registret samt på tillgången till uppgifterna. Bestämmelsen motsvarar 12 § 3 mom. i valfinansieringslagen.

10 §. Krav på opartiskhet. Det föreslås att 1 mom. kompletteras så att kravet på att behandla alla partier lika utsträcks till att gälla även kommunala myndigheter samt sammanslutningar och inrättningar som en kommun har bestämmande inflytande i. Den nuvarande bestämmelsen gäller endast statliga myndigheter samt sammanslutningar och inrättningar som staten har bestämmande inflytande i. Bestämmelsen är även tänkt att gälla en samkommuns myndigheter.

Regleringen preciserar myndigheternas skyldighet enligt förvaltningslagen att bemö-

ta dem som utträtt ärenden hos förvaltningen jämligt och betonar vikten av att partierna behandlas lika. I bestämmelsen är det inte fråga om matematisk eller mekanisk jämlikhet. Det väsentliga är att partierna behandlas enligt enahanda grunder. Dessa grunder kan t.ex. basera sig på de parlamentariska styrkeförhållandena.

Meningen är att uttrycket parti i bestämmelsen ska förstås i vid bemärkelse, så att det täcker partiorgan och partiföreningar på olika nivåer.

I 2 mom. föreslås en uttrycksmässig precisering.

11 §. Återkrav. I paragrafen föreslås nya bestämmelser om när utbetalningen av partistöd ska upphöra och understödet återkrävas. Bestämmelserna ersätter den gällande bestämmelsen i 11 § om möjlighet att innehålla partistöd.

Enligt förslaget kan statsrådets allmänna sammanträde bestämma att utbetalningen av understöd ska upphöra. Det föreslås att statsunderstödslagen ska tillämpas på upphörande med utbetalningen av understöd och återkrav. Tillämpliga blir t.ex. bestämmelserna i 5 kap. i statsunderstödslagen om skyldighet att återkräva statsunderstöd och återkrav enligt prövning.

Det föreskrivs dessutom att det ska kunna bestämmas att utbetalningen av statsunderstöd ska upphöra eller att statsunderstöd som redan betalats ut ska återkrävas helt eller delvis också i fråga om ett parti som väsentligen försummar en skyldighet som hör till det enligt denna lag. Det kan också vara fråga om någon annan försummelse än försummelse att iaktta lagens bestämmelser om partistöd. Partistödet kan således återkrävas t.ex. om man bryter mot bestämmelserna om bidrag i 8 b § eller bestämmelserna om kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen i 9 b §. Det förutsätts dock att försummelsen är väsentlig. På denna grund upphör utbetalningen eller återkrävs understödet utifrån prövning.

Om den försumlige är någon annan förening som avses i understödsbeslutet, kan upphörandet med utbetalning av understöd eller återkravet enligt förslaget gälla bara den del av understödet som anvisats föreningen. Föreningen kan således inte genom sin verk-

samhet orsaka att man upphör med utbetalningen av eller återkräver hela partistödet.

12 §. Närmare bestämmelser. Det föreslås att paragrafen ändras till ett sedvanligt bemyndigande om att närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen utfärdas genom förordning av statsrådet.

1.2 Lagen om kandidaters valfinansiering

4 §. Begränsningar i fråga om kandidaters valfinansiering. Det föreslås att till paragrafen fogas nya 3 och 4 mom., som gäller begränsningar i fråga om bidrag, samt ett nytt 5 mom., som gäller skyldighet att uppge namnet på den som betalar reklam. Dessutom föreslås en komplettering av 2 mom.

Enligt det föreslagna 2 mom. gäller förbudet mot att ta emot bidrag till ett värde som överstiger det som anges i momentet inte bara direkta utan också indirekta bidrag från en och samma givare. Det är således förbjudet att ta emot bidrag till ett större värde än det som föreskrivs i momentet från en och samma givare, även om bidraget ges via någon tredje part.

Bidrag från partier eller partiföreningar som avses i partilagen kan dock vara större än detta, om det inte innehåller bidrag som förmedlas från någon annan givare och överstiger det nämnda beloppet. Enligt bestämmelsen är det således förbjudet att kanalisera bidrag till en kandidat via partiet eller en partiförening.

I 3 mom. föreslås ett förbud mot att ta emot utländska bidrag för valkampanjen. Förbudet gäller dock inte bidrag från enskilda personer eller sådana internationella sammanslutningar och stiftelser som företräder kandidatens ideologiska hållning. Bestämmelsen motsvarar det förbud som föreslås i 8 b § 3 mom. i partilagen.

I 4 mom. föreslås ett förbud mot att ta emot bidrag för valkampanjen från staten, kommuner, samkommuner, statliga eller kommunala affärsverk, offentligrättsliga föreningar, inrättningar eller stiftelser eller från bolag som staten eller en kommun har bestämmande inflytande i. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak det förbud som föreslås i 8 b §

4 mom. i partilagen. Det förbud som nu föreslås i valfinansieringslagen gäller dock även användning av lokaler och sedvanlig gästfrihet.

I 5 mom. föreslås en skyldighet att uppge namnet på den som betalar reklam. Momentet motsvarar den bestämmelse som föreslås i 8 § 5 mom. i partilagen.

6 §. Uppgifter som ska redovisas. Det föreslås att uttrycket ”registrerade föreningar inom ett parti” i 1 mom. 4 punkten ersätts med orden ”partiet” och ”partiföreningar”.

I 2 mom. föreslås det att gränsen för bidrag som ska redovisas separat vid presidentval och Europaparlamentsval sänks från nuvarande 2 000 till 1 500 euro. I momentet föreslås också en bestämmelse om redovisning av bidrag som har förmedlats från en tredje part. Till dessa delar motsvarar bestämmelsen den föreslagna 9 b § 3 mom. i partilagen.

11 a §. Efterhandsredovisning. Det föreslås att till lagen fogas en ny 11 a §. I paragrafen sägs det att om man har tagit upp lån för att täcka kostnaderna för valkampanjen, ska lånebeloppet och bidrag till ett värde av minst 1 500 euro som erhållits i syfte att betala lånet uppges. Förslaget gäller endast lån som har tagits upp för riksdagsval eller Europaparlamentsval.

Enligt förslaget ska efterhandsredovisning lämnas in till Statens revisionsverk. Redovisningen ska göras kalenderårsvis under den valperiod som redovisningsskyldigheten hänför sig till. Den ska dock endast göras under lånetiden. Redovisning behöver således inte längre göras när lånet har betalats i sin helhet.

12 §. Redovisningsregistret och tillgången till uppgifter. Det föreslås att 1 och 3 mom. kompletteras med omnämnanden av efterhandsredovisningar.

1.3 Lagen om penninginsamlingar

5 §. Tillståndsplikt. Det föreslås att det till 5 § fogas ett nytt 4 mom. Enligt det behöver en förening som arbetar för att stödja en kandidat i allmänna val inte tillstånd till att anordna sådana penninginsamlingar som syftar till att samla in medel för att täcka kostnaderna för en valkampanj och som anordnas under kampanjperioden. Ett villkor är att aktörerna har organiserat sig som föreningar

och att föreningen uteslutande arbetar för att stödja kandidaten i fråga. Inte heller en partiförening ska behöva tillstånd till att en insamling som avses i momentet. Med partiförening avses i partilagens 8 § 1 mom., som föreslås bli ändrat, en förening som hör till partiet eller till en av partiets medlemsföreningar, enligt partiets eller medlemsföreningens stadgar. Kampanjperioden definieras på samma sätt som i förslaget till 8 § 3 mom. i partilagen. Med allmänna val avses riksdagsval, presidentval, kommunalval och Europaparlamentsval.

21 §. Redovisningsskyldighet. Det föreslås att det till 21 § fogas nya 3 och 5 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom.

Det föreslås att det i det nya 3 mom. tas in en bestämmelse om skyldigheten att avge redovisning över en sådan penninginsamling som avses i det föreslagna 5 § 4 mom. Redovisningen ska tillställas Polisstyrelsen inom sex månader efter det att kampanjperioden har slutat. Dessutom föreslås det att det i momentet föreskrivs om Polisstyrelsens befogenheter att förelägga den redovisningsskyldiga att avge en mellanredovisning, ny redovisning eller slutanmälan. Till denna del motsvarar förslaget bestämmelserna i 2 mom. om tillståndsmyndighetens befogenheter.

Det föreslås att det i det nya 5 mom. tas in bestämmelser som i sakligt hänseende motsvarar det nuvarande 3 mom. om revisorns uppgifter som givare av utlåtande i en sådan förening som avses i det föreslagna 5 § 4 mom.

22 §. Förbuds rätt och vite. Det föreslås en ändring av paragrafen på ett sådant sätt att de åtgärdsförbud som avses i den kan riktas såväl mot lagstridiga som lagliga penninginsamlingar som anordnas utan tillstånd. Det samma gäller möjligheten att förena förbuden med vite. Enligt förslaget fattas beslut om åtgärdsförbud och vite alltid av Polisstyrelsen.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Statens revisionsverk får utfärda närmare föreskrifter av teknisk natur med stöd av 8 c § 3 mom., 9 b § 5 mom. och 9 d § 3 mom. i lagförslag 1 i propositionen. Stats-

rådet får med stöd av den föreslagna 9 a § 3 mom. genom förordning utfärda närmare bestämmelser om utarbetandet av den redovisning och framläggandet av de uppgifter som avses i paragrafen. Det föreslås dessutom att 12 § i partilagen ändras till ett sedvanligt bemyndigande för statsrådet att genom förordning utfärda bestämmelser om verkställigheten av lagen.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt. Avsikten är att lagarna är i kraft senast sex månader före valdagen för riksdagsvalet 2011.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Statens revisionsverk

Enligt 9 e § i lagförslaget övervakar statens revisionsverk beaktandet av partilagen i fråga om bokföring och medelsanvändning i ett parti, sammanslutningar som står partiet nära och föreningar som avses i understödsbeslutet. Enligt 90 § 2 mom. i grundlagen finns det för revisionen av statsfinanserna och iakttagandet av statsbudgeten i anknytning till riksdagen statens revisionsverk, som är oavhängigt. Revisionsverkets huvudsakliga uppgift är således att utföra revision av statsfinanserna. Närmare bestämmelser om revisionsverkets ställning och uppgifter utfärdas enligt 2 mom. genom lag. Även om det är möjligt att föreskriva om revisionsverkets uppgifter genom lag, är det utifrån formuleringen av regleringsbestämmelsen ("Närmare bestämmelser ... genom lag") klart att revisionsverket inte kan påföras vilka som helst uppgifter genom vanlig lag.

När grundlagsutskottet behandlade valfinansieringslagen konstaterade det att övervakningen av redovisning av valbidrag har en sådan anknytning till verksamheten inom olika statsorgan att uppdraget utan hinder av grundlagens 90 § 2 mom. kan anförtros statens revisionsverk även om det inte innebär övervakning av statens finansförvaltning och av att statsbudgeten iakttas (GrUB 2/2009 rd).

Också de övervakningsuppgifter som Statens revisionsverk föreslås få har en fast koppling till det genom grundlagen tryggat demokratiska systemets verksamhet. Således anknyter de sig sakligt och naturligt till Statens revisionsverks uppgiftshelhet genom vilken det främjas demokratins funktion och förtroendet för den i allmänhet. På basis av detta bedöms det att förslaget står i samklang med 90 § 2 mom. i grundlagen.

Skydd för privatliv

I lagförslagens 8 c och 9 b § föreskrivs det om hur bidraget som en enskild har gett ett visst parti och som överskrider en i lagen föreskriven gräns blir offentligt. Regleringen berör den enskildes skydd för privatlivet som har tryggats i 10 § 1 mom. i grundlagen. I fråga om redovisningen av kandidaters valfinansiering har grundlagsutskottet ansett att kärnan i skyddet av privatlivet inte berörs av att ett sådant ekonomiskt bidrag görs offentligt. Utskottet ansåg inte heller att det dåvarande förslaget grep in i den i grundlagens 25 § tryggade valhemlighetens elementära beståndsdelar (se GrUB 8/2000 rd). Regeringen anser att offentligheten av bidraget som getts ett parti måste bedömas enligt samma grunder.

När grundlagsutskottet behandlade valfinansieringslagen har det ansett den bedömning vara hållbar att förslaget inte utgör något problem i konstitutionellt hänseende även om bidragsgränsen i euro sänks något (GrUB 2/2009 rd). Enligt regeringens uppfattning ändrar en sänkning av redovisningsgränsen till 1 500 euro vid Europaparlamentsvalet och presidentvalet inte den konstitutionella bedömningen av regleringen.

Jämlikhet

Förslaget om förbud att ta emot utländskt bidrag är av betydelse med tanke på den i 6 § i grundlagen tryggade jämlikheten och diskrimineringsförbudet som ingår i samma paragraf. Grundlagens 6 § förbjuder inte all slags åtskillnad mellan människor. Väsentligt är om åtskillnaden kan motiveras på ett sådant sätt som är motiverat med hänsyn till systemet med grundläggande rättigheter (RP

309/1993 rd, s. 47). Syftet med den nu föreslagna regleringen är att förebygga osakliga utländska försök att påverka Finlands politiska liv. Att ställa i olik ställning bygger således på en godtagbar grund. Rösträtten och rätten till inflytande har också i övrigt begränsats enligt nationalitet. Enligt grundlagens 14 § har rösträtten i statliga val och rätten att rösta i folkomröstningar avgränsats till att gälla endast vuxna finska medborgare. Med hänsyn till proportionalitet av förbudet att ta emot bidrag är det av betydelse att förbudet inte omfattar situationer där bidragsgivaren är en fysisk person.

Yttrandefrihet

Skyldigheten enligt 8 b § 5 mom. i lagförslaget att se till att det av valreklamen framgår vem som betalar den är av betydelse med hänsyn till yttrandefriheten som tryggats i grundlagens 12 §. Ur konstitutionell synvinkel kan redovisningsskyldigheten kanske

jämföras t.ex. med en värdepappersförmedlares skyldighet att redovisa sina eventuella intressen och intressekonflikter som eventuellt anknyter till värdepapper samt skyldigheten av den som utövar programverksamhet att publicera myndighetsmeddelanden. Grundlagsutskottet har inte ansett sådana skyldigheter vara problematiska med tanke på yttrandefriheten (GrUB 14/2002 rd, GrUU 4/2005 rd).

Berättelse till riksdagen

Enligt 9 e § 5 mom. i lagförslaget ska statens revisionsverk årligen lämna en berättelse till riksdagen om sin tillsyn över att partilagen iakttas. Enligt 46 § 2 mom. i grundlagen kan det genom lag bestämmas om berättelser som ges till riksdagen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av partilagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i partilagen av den 10 januari 1969 (10/1969) 8, 9, 9 a och 10—12 §,
 av dem 8 och 9 a § sådana de lyder i lag 1048/1986, 9 § sådan den lyder i lagarna 1/1973
 och 1007/1989 och 10 § 2 mom. sådant det lyder i lag 653/1992, samt
fogas till 1—7 § nya rubriker och till lagen nya 8 a—8 c och 9 b—9 f § samt till 13 § en ny
 rubrik som följer:

1 §	6 §
<i>Parti</i>	<i>Avförande av parti ur registret</i>
<hr/>	
2 §	7 §
<i>Registrering av parti</i>	<i>Beslutets verkställbarhet</i>
<hr/>	
3 §	8 §
<i>Registreringsansökan</i>	<i>Bidrag till partier och partiföreningar</i>
<hr/>	
4 §	Ett parti och en partiförening får ta emot bidrag enligt vad som föreskrivs nedan. Med <i>partiförening</i> avses i denna lag en förening som enligt stadgarna för partiet eller en av dess medlemsföreningar hör till partiet eller medlemsföreningen.
<i>Partiets namn</i>	Som bidrag till partiet eller partiföreningen räknas prestationer i pengar, varor och tjäns- ter och andra motsvarande prestationer. Som bidrag betraktas dock inte
<hr/>	
5 §	1) sedvanligt frivilligarbete och sedvanliga gratistjänster,
<i>Anmälan om ändring av partiets stadgar</i>	
<hr/>	

2) enligt verkligt värde prissatta prestationer som hänför sig till partiets eller partiföreningens sedvanliga organisationsverksamhet eller förmögenhetsförvaltning,

3) prestationer som partiet och dess partiföreningar fått av varandra,

4) inkomster från sådan affärsverksamhet av permanent natur som partiet eller partiföreningen bedriver,

5) inkomster från placeringsverksamhet som partiet eller partiföreningen bedriver,

6) statsunderstöd enligt 9 § eller annat motsvarande understöd som baserar sig på lag, statsbudgeten eller en kommuns budget.

Som bidrag för partiets eller partiföreningens valkampanj räknas bidrag som fås under kampanjperioden. Som kampanjperiod betraktas i denna lag en tidsperiod som börjar sex månader före och slutar två veckor efter valdagen.

8 a §

Bidrag till sammanslutningar som står partier nära

Med *sammanslutning som står partiet nära* avses i denna lag en sådan sammanslutning eller stiftelse samt en sådan till en sammanslutning eller stiftelse knuten fond som partiet med sammanslutningens eller stiftelsens samtycke anmäler till Statens revisionsverk som en sammanslutning som står partiet nära.

Som bidrag till en sammanslutning som står partiet nära räknas prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer. Som bidrag betraktas dock inte

1) sedvanligt frivilligarbete och sedvanliga gratistjänster,

2) enligt verkligt värde prissatta prestationer som hänför sig till ovan avsedda sammanslutnings sedvanliga basverksamhet eller förmögenhetsförvaltning,

3) prestationer som sammanslutningar som står partiet nära har fått av varandra,

4) inkomster från sådan affärsverksamhet av permanent natur som den sammanslutning som står partiet nära bedriver,

5) inkomster från placeringsverksamhet som den sammanslutning som står partiet nära bedriver,

6) till den sammanslutning som står partiet nära riktat understöd som baserar sig på lag, statsbudgeten eller en kommuns budget.

8 b §

Begränsningar i fråga om bidrag

Ett parti, en partiförening och en sammanslutning som står partiet nära får inte ta emot bidrag från givare som inte kan klarläggas. Detta gäller dock inte bidrag som erhållits genom sedvanligt insamlingsarbete.

Ett parti, en partiförening och en sammanslutning som står partiet nära får inte från en och samma givare ta emot bidrag till ett värde som överstiger 30 000 euro per kalenderår. Detta gäller dock inte bidrag till partiet eller en partiförening från en sammanslutning som står partiet nära och inte heller bidrag som getts genom testamente.

Ett parti, en partiförening och en sammanslutning som står partiet nära får ta emot utländska bidrag bara från enskilda personer och från sådana internationella sammanslutningar och stiftelser som företräder partiets ideologiska hållning.

Ett parti, en partiförening och en sammanslutning som står partiet nära får inte ta emot bidrag från staten, kommuner, samkommuner, statliga eller kommunala affärsverk, offentligrättsliga föreningar, inrättningar eller stiftelser eller från bolag som staten eller en kommun har bestämmande inflytande i. Detta gäller dock inte användning av lokaler och sedvanlig gästfrihet.

Ett parti och en partiförening ska se till att det av sådan avgiftsbelagd reklam som ingår i valkampanjen eller är avsedd att stödja den framgår vem som betalar reklamen.

8 c §

Aktuell redovisning

En redovisning av det bidragsbelopp som ett parti, en partiförening och en sammanslutning som står partiet nära har fått och

uppgift om givarens namn ska lämnas till Statens revisionsverk, om värdet av ett enskilt bidrag eller värdet av flera prestationer som en och samma givare har gett i bidrag är minst 1 500 euro per kalenderår (*aktuell redovisning*). Redovisningen ska kompletteras alltid när värdet av ett bidrag från en och samma givare som har getts i form av nya prestationer efter det att redovisningen lämnats eller kompletterats överstiger det ovan nämnda beloppet. Bidraget ska redovisas till bruttobelopp. Bidrag som inte har lämnats i pengar ska värderas och redovisas i pengar.

Partiet ska se till att redovisningen görs. Redovisningen ska lämnas in elektroniskt senast den 15 dagen i den kalendermånad som följer efter mottagandet av bidraget.

Statens revisionsverk meddelar närmare föreskrifter om redovisningen.

Samhet som påbörjades av den väljargrupping som lämnade in den gemensamma listan eller bildade valmansföreningen. En förutsättning är dock att partiet inte har införts i partiregistret före den i vallagen (714/1998) angivna dag då justitieministeriet för nämnda val senast ska meddela valkrets nämnderna vilka partier som är införda i partiregistret. När understödet delas ut ska de fördelningsgrunder som nämns i 1 mom. iaktas i tillämpliga delar.

Statsrådet beviljar understöd på ansökan. Understödet betalas ut av statsrådets kansli.

På beviljande, utbetalning och användning av understödet ska i övrigt tillämpas vad som föreskrivs i statsunderstödslagen (688/2001).

9 §

Statsunderstöd

Inom ramen för statsbudgeten kan ett parti som är företrätt i riksdagen beviljas understöd för sin i stadgarna och i det allmänna programmet angivna offentliga verksamhet. Understödet fördelas mellan partierna i förhållande till det antal riksdagsmandat de fått vid senaste riksdagsval. Har under tiden mellan riksdagsval minst hälften av de riksdagsledamöter, som företräder ett parti och medtagits vid uträkningen av partiets statsunderstödsandel, innan statsbudgeten för vart och ett år publicerats meddelat riksdagens talman att de avstår från att i riksdagen företräda detta parti, ska fördelningsgrunden för understödet justeras så att dessa förändringar beaktas. En del av understödet till ett parti kan anvisas för stödjande av någon annan förenings verksamhet.

Berättigat till understöd är också ett annat parti än de som åsyftas i 1 mom., om en eller flera riksdagsledamöter som vid senaste riksdagsval valdes in från en gemensam lista eller en valmansförenings lista har meddelat riksdagens talman att de vill företräda partiet i fråga och detta fortsätter den politiska verk-

9 a §

Bokföring

I fråga om bokföringsskyldigheten, bokslutet och verksamhetsberättelsen för ett parti och en förening som avses i understödsbeslutet gäller vad som föreskrivs i bokföringslagen (1336/1997). De ska i samband med sitt bokslut dessutom lägga fram redovisning för användningen av det understöd som avses i 9 § samt uppgifterna i aktuella redovisningar liksom också redovisning för kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen enligt vad som föreskrivs i 9 b §.

En sammanslutning eller stiftelse som anmälts vara en sammanslutning som står partiet nära och en sådan sammanslutning eller stiftelse vars fond anmälts vara en sammanslutning som står partiet nära ska, utöver de uppgifter som krävs i bokföringslagen, lägga fram en specifikation av bidragen till sammanslutningen som står partiet nära. Specifikationen ska innehålla uppgifter om det totala bidraget samt uppgifter om bidraget grupperade enligt bidrag från enskilda personer, företag och andra givare.

Närmare bestämmelser om utarbetandet av redovisning och framläggandet av uppgifter kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 b §

Uppgifter som ska redovisas om kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen

Ett parti och en förening som avses i understödsbeslutet ska specificera sina underkampanjperioden uppkomna kostnader för valkampanjen och kampanjfinansieringen skilt för varje allmänt val enligt följande:

1) de totala kostnaderna för valkampanjen och specificerade enligt kostnaderna för valreklam i dagstidningar, gratistidningar och tidskrifter, radio, television, datanät och andra medier och för utomhusreklam, valtidningar, broschyrer och andra tryckalster, reklamplanering och valmöten, understöd avsedda för valkampanjen, kostnaderna för att anställa personal och skaffa lokaler för kampanjen samt övriga kostnader,

2) den totala valkampanjfinansieringen och specificerad enligt lån som tagits upp, understöd enligt 9 § och annat motsvarande understöd som baserar sig på lag, på statsbudgeten eller på en kommuns budget, bidrag för valkampanjen och övriga finansieringskällor; bidragen för valkampanjen grupperade enligt bidrag från enskilda personer, företag och andra givare.

Varje enskilt bidrag som tagits emot under kampanjperioden och dess givare ska redovisas separat, om bidragets värde är minst 1 500 euro. Flera prestationer från en och samma givare under kampanjperioden ska räknas ihop och redovisas som ett enda bidrag. Bidraget ska redovisas till bruttobelopp. Bidrag som inte har lämnats i pengar ska värderas och redovisas i pengar. Namnet på en enskild person får inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av det bidrag han eller hon gett är mindre än 1 500 euro.

Om bidraget innehåller bidrag till ett belopp av minst 1 500 euro som förmedlas från en tredje part, ska mottagaren redovisa även uppgifter om vem som lämnat det förmedlade bidraget.

Ett parti och en förening som avses i understödsbeslutet får före valdagen till Statens revisionsverk lämna in en förhandsredovisning med en plan för kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen.

Statens revisionsverk meddelar närmare föreskrifter om hur uppgifterna ska specificeras.

9 c §

Revision

Ett parti som får statsunderstöd enligt 9 § och en i understödsbeslutet avsedd förening, en sammanslutning eller stiftelse som anmälts vara en sammanslutning som står partiet nära och en sådan sammanslutning eller stiftelse vars fond har anmälts vara en sammanslutning som står partiet nära ska ha en i revisionslagen (459/2007) avsedd revisor eller revisionsammanslutning. Revisionsammanslutningen ska meddela den som revisionen gäller vilken revisor som bär det huvudsakliga ansvaret för förrättandet av revisionen.

Revisorn för ett parti som får understöd och för en i understödsbeslutet avsedd förening ska i revisionsberättelsen, utöver det som föreskrivs i revisionslagen, uttala sig om

1) huruvida statsunderstödet har använts och rapporterna om dess användning har utarbetats enligt bestämmelserna i denna lag och villkoren i understödsbeslutet,

2) huruvida bestämmelserna i denna lag om bidrag och begränsningar i fråga om bidraget samt om redovisning av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen har iakttagits.

Revisorn för en sammanslutning som står partiet nära och för en sådan sammanslutning eller stiftelse vars fond är en sammanslutning som står partiet nära ska, utöver det som föreskrivs i revisionslagen, uttala sig om huruvida bestämmelserna i denna lag om bidrag och begränsningar i fråga om bidraget har iakttagits i verksamheten i den sammanslutning som står partiet nära.

9 d §

Inlämnande av bokslutshandlingar

Ett parti ska till Statens revisionsverk och justitieministeriet lämna in partiets och i understödsbeslutet avsedda föreningars revisionsberättelse och bokslut jämte bilagor

samt de redovisningar och uppgifter som anges i 9 a § 1 mom. Föreningar som avses i understödsbeslutet ska för ändamålet lämna in motsvarande handlingar och uppgifter till det berörda partiet. Handlingar och uppgifter som gäller partiet ska lämnas in inom tre månader från det att partiets bokslut har fastställts. Handlingar och uppgifter som gäller föreningar som avses i understödsbeslutet ska lämnas in inom en månad från det att föreningens bokslut har fastställts.

En sammanslutning eller stiftelse som anmäls vara en sammanslutning som står partiet nära ska inom tre månader från det att sammanslutningens eller stiftelsens bokslut har fastställts till Statens revisionsverk lämna in sin revisionsberättelse och sitt bokslut jämte bilagor, en specifikation som avses i 9 a § 2 mom. och ett utlåtande som avses i 9 c § 3 mom. En sammanslutning eller stiftelse vars fond har anmäls vara en sammanslutning som står partiet nära ska lämna in motsvarande handlingar inom tre månader från det att sammanslutningens eller stiftelsens bokslut har fastställts.

Statens revisionsverk meddelar närmare föreskrifter om inlämnandet av handlingar och uppgifter.

9 e §

Tillsyn

Justitieministeriet övervakar användningen av det understöd som avses i 9 § samt iakttagandet av denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den, till den del tillsynen inte ska skötas av Statens revisionsverk. Statsunderstödslagen tillämpas på tillsynen över användningen av understödet.

Statens revisionsverk ska övervaka att ett parti, sammanslutningar som står partiet nära och föreningar som avses i understödsbeslutet (*tillsynsobjekt*) i sin verksamhet iakttar denna lags bestämmelser om bidrag, redovisning av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen samt utarbetande och inlämnande av anknytande handlingar och uppgifter. Vid fullgörandet av denna uppgift kan verket granska tillsynsobjektets bokföring och medelsanvändning och vid behov

uppmåna tillsynsobjektet att fullgöra de skyldigheter som följer av denna lag.

Statens revisionsverk får vid vite förplikta tillsynsobjektet att fullgöra sin skyldighet, om handlingar eller uppgifter trots uppmaning från verket inte lämnas in, rättas eller kompletteras eller om det inte visas att handlingarna eller uppgifterna är riktiga och tillräckliga och försummelsen enligt en helhetsbedömning är väsentlig. Vitet döms ut av den vitesnämnd som avses i 15 § i lagen om statens revisionsverk (676/2000). Föreläggandet och utdömandet av vite får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen genom besvär enligt vad som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I fråga om tillsynen föreskrivs i övrigt i lagen om statens revisionsverk.

Statens revisionsverk ska årligen lämna en berättelse till riksdagen om sin tillsyn över att denna lag iakttas.

9 f §

Redovisningsregistret och tillgången till uppgifter

Statens revisionsverk ska föra ett register över redovisning av partifinansiering i vilket de uppgifter som ingår i redovisningar enligt 8 c §, i specifikationer enligt 9 a § 2 mom. och 9 b § och i handlingar enligt 9 d § 1 mom. ska registreras. Trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har var och en rätt att ur registret få kopior och uppgifter genom ett allmänt datanät.

Arkivlagen (831/1994) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet innehåller i övrigt bestämmelser om förvaring av de aktuella redovisningarna och förhandsredovisningarna och lagring av övriga uppgifter i redovisningsregistret samt om tillgången till handlingarna och uppgifterna.

10 §

Krav på opartiskhet

Statliga och kommunala myndigheter samt sammanslutningar och inrättningar som staten eller en kommun har bestämmande infly-

tande i ska behandla alla partier lika och enligt enahanda grunder.

När Rundradion Ab tillämpar 1 mom. på sina valprogram kan bolaget även beakta programmässiga synpunkter.

11 §

Återkrav

Statsrådets allmänna sammanträde kan bestämma att utbetalningen av understöd som avses i 9 § ska upphöra och att understöd eller en del av det som redan betalats ut ska återkrävas enligt vad som i statsunderstödslagen bestäms om återkrav. Det kan dock bestämmas att utbetalningen ska upphöra eller att understöd som redan betalats ut ska återkrävas helt eller delvis också i fråga om ett parti som väsentligen försummar en skyldighet som hör till det enligt denna lag. Om den försumlige är någon annan förening

som avses i understödsbeslutet, kan upphörandet med utbetalning av understöd eller återkravet gälla bara den del av understödet som anvisats föreningen.

12 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av lagen om kandidaters valfinansiering**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 24 april 2009 om kandidaters valfinansiering (273/2009) 4, 6 och 12 §
samt
fogas till lagen en ny 11 a § som följer:

4 §

*Begränsningar i fråga om kandidaters val-
finansiering*

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får inte ta emot bidrag från givare som inte kan klarläggas. Detta gäller dock inte bidrag som erhållits genom sedvanligt insamlingsarbete.

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får inte från en och samma givare ta emot bidrag, direkt eller indirekt, till ett värde som överstiger 3 000 euro vid kommunalval, 6 000 euro vid riksdagsval och 10 000 euro vid Europaparlamentsval. Bidrag från partier eller partiföreningar som avses i partilagen (10/1969) kan dock vara större än detta, om det inte innehåller bidrag som förmedlas från någon annan givare och överstiger det nämnda beloppet.

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får ta emot utländska bidrag för valkampanjen bara från enskilda personer och från sådana internationella sammanslutningar och stiftelser som företräder kandidatens ideologiska hållning.

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får inte ta emot bidrag för valkampanjen från staten, kommuner, samkommuner, statliga eller

kommunala affärsverk, offentligrättsliga föreningar, inrättningar eller stiftelser eller från bolag som staten eller en kommun har bestämmande inflytande i.

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten ska se till att det av sådan avgiftsbelagd reklam som ingår i valkampanjen eller är avsedd att stödja den framgår vem som betalar reklamen.

6 §

Uppgifter som ska redovisas

En redovisning ska innehålla följande:

1) omnämmande av vilket val det är fråga om,

2) kandidatens namn, titel, yrke eller uppdrag, det parti som ställt upp honom eller henne eller omnämmande av att kandidaten har varit kandidat för en valmansförening och vid riksdagsval kandidatens valkrets och vid kommunalval den kommun som kandidaten varit uppställd i,

3) de totala kostnaderna för valkampanjen samt specificerade enligt kostnaderna för valreklam i dagstidningar, gratistidningar och tidskrifter, radio, television, datanät och andra medier och för utomhusreklam, valtidsningar, broschyrer och andra tryckalster, reklamplanering och valmöten samt övriga kostnader,

4) den totala valfinansieringen samt specificerad enligt kandidatens egna medel, lån som kandidaten har tagit upp och samtliga bidrag till kandidaten, kandidatens stödgrupp

eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten, grupperade enligt bidrag från enskilda personer, företag, partiet, partiföreningar och andra givare,

5) andra uppgifter om valfinansieringen och kostnaderna för valkampanjen som den redovisningsskyldige anser nödvändiga.

Varje enskilt bidrag och dess värde ska redovisas separat, om dess värde är minst 800 euro vid kommunalval eller minst 1 500 euro vid riksdagsval, Europaparlamentsval eller presidentval. Om bidraget har getts genom köp av specificerade varor eller tjänster eller på något annat motsvarande sätt mot vederlag, ska endast bidragets nettovärde redovisas separat. Om ett enskilt bidrag som ska redovisas separat innehåller ett bidrag som uppgår till minst ovan nämnda belopp och förmedlas från en tredje part, ska mottagaren redovisa även uppgifter om vem som lämnat det förmedlade bidraget.

Om kandidaten, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten har tagit upp lån för att täcka kostnaderna för valkampanjen, ska redovisningen innehålla en återbetalningsplan.

Namnet på en enskild person får inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av det bidrag han eller hon gett är mindre än de belopp som nämns i 2 mom.

11 a §

Efterhandsredovisning

Om en kandidat, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten har tagit upp lån för att täcka kostnaderna för valkampanjen vid riksdagsval eller Europaparlamentsval, ska den redovisningsskyldige

lämna uppgift till statens revisionsverk om lånebeloppet och om bidrag till ett värde av minst 1 500 euro som erhållits i syfte att betala lånet (*efterhandsredovisning*). Redovisningen ska göras kalenderårsvis under lånetiden under den valperiod som redovisningsskyldigheten hänför sig till.

12 §

Redovisningsregistret och tillgången till uppgifter

Statens revisionsverk ska föra ett register över redovisning av valfinansiering i vilket de uppgifter som ingår i redovisningar, förhandsredovisningar och efterhandsredovisningar ska registreras. Trots det som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har var och en rätt att ur registret få kopior och uppgifter genom ett allmänt datanät.

Uppgifter om riksdagsval och kommunalval ska finnas tillgängliga i ett allmänt datanät i fem år, uppgifter om Europaparlamentsval i sex år och uppgifter om presidentval i sju år efter det att valresultatet har fastställts. Förhandsredovisningar av andra än de redovisningsskyldiga som avses i 5 § ska finnas tillgängliga i ett allmänt datanät i 30 dagar efter det att valresultatet har fastställts.

I övrigt tillämpas arkivlagen (831/1994) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet på förvaring av redovisningarna, förhandsredovisningarna och efterhandsredovisningarna och på lagring av uppgifterna i registret samt på tillgången till handlingarna och uppgifterna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av lagen om penninginsamlingar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 31 mars 2006 om penninginsamlingar (255/2006) 5, 21 och 22 § som följer:

5 §

Tillståndsplikt

Penninginsamlingar får anordnas endast med tillstånd av en myndighet (*tillstånd till penninginsamling*).

Tillstånd till penninginsamling behövs inte för penninginsamlingar som genomförs av daghemsgrupper, skolklasser eller etablerade studie- eller hobbygrupper, om en myndig person svarar för de uppgifter som hänför sig till anordnandet av penninginsamlingen. Pengar får samlas in vid tillställningar som ordnas av daghemsgruppen, skolklassen, studie- eller hobbygruppen, daghemmet, skolan eller någon annan instans, om de insamlade medlen används för att främja studier eller hobbyverksamhet.

Tillstånd till penninginsamling behövs inte heller för penninginsamling som arrangören av en i lagen om sammankomster (530/1999) avsedd allmän sammankomst företar bland dem som deltar i sammankomsten, om den allmänna sammankomsten ordnas inomhus.

Tillstånd till penninginsamling behövs inte heller för penninginsamlingar som en förening som uteslutande arbetar för att stödja en kandidat i allmänna val eller en sådan partiförening som avses i 8 § 1 mom. i partilagen (10/1969) anordnar under en kampanjperiod för att täcka kostnaderna för en valkampanj. Som kampanjperiod betraktas en tidsperiod

som börjar sex månader före och slutar två veckor efter valdagen.

21 §

Redovisningsskyldighet

Den myndighet som beviljat tillståndet ska tillställas en redovisning inom sex månader efter det att tillståndstiden löpt ut. Tillståndsmyndigheten ska granska och godkänna redovisningen. Redovisningsskyldigheten gäller inte penninginsamlingar som avses i 5 § 2 och 3 mom.

Tillståndsmyndigheten kan

1) i tillståndsbeslutet förelägga tillståndshavaren att avge en mellanredovisning,

2) förelägga tillståndshavaren att avge en ny redovisning, om den avgivna redovisningen är bristfällig, eller förelägga att redovisningen skall kompletteras eller rättas, om den innehåller skriv- eller räknefel eller andra därmed jämförbara smärre brister eller felaktigheter,

3) i tillståndsbeslutet ålägga tillståndshavaren att meddela att de medel som inlutit genom penninginsamlingen har använts för det ändamål som angetts i tillståndet till penninginsamling (*slutanmälan*).

Redovisning över en sådan penninginsamling som avses i 5 § 4 mom. ska tillställas Polisstyrelsen inom sex månader från utgången av den kampanjperiod som avses i

momentet. Polisstyrelsen kan förelägga en förening som avses i 5 § 4 mom. att avge en sådan mellanredovisning, ny redovisning eller slutanmälan som avses i 2 mom.

Om tillståndshavaren är en juridisk person som har en revisor, ska tillståndshavaren bifoga revisorns utlåtande till redovisningen. I revisorns utlåtande ska det anges huruvida penninginsamlingen har anordnats och de influtna medlen använts i enlighet med villkoren i tillståndet till penninginsamling.

Om den som anordnar en sådan penninginsamling som avses i 5 § 4 mom. har en revisor, ska revisorns utlåtande bifogas till redovisningen. I revisorns utlåtande ska det anges huruvida penninginsamlingen har anordnats och de influtna medlen använts i enlighet med denna lag.

22 §

Förbuds rätt och vite

Polisstyrelsen kan förbjuda fortsatt penninginsamling eller fortsatt användning av de medel som inlutit genom en penninginsamling, om det misstänks att man förfar eller har förfarit oriktigt vid anordnandet av penninginsamlingen eller vid användningen av de medel som inlutit genom penninginsam-

lingen eller om myndigheten har fått kännedom om omständigheter som sannolikt leder till att tillståndet till penninginsamling återkallas. Under samma förutsättningar kan Polisstyrelsen förbjuda depositionsbanken att betala ut insamlade medel från ett insamlingskonto eller från insamlingsanordnarens övriga bankkonton.

Ett beslut av Polisstyrelsen om förbud mot fortsatt penninginsamling eller fortsatt användning av de medel som inlutit genom en penninginsamling eller om förbud mot utbetalning av medel från ett penninginsamlingskonto eller från insamlingsanordnarens övriga bankkonton gäller i högst tre månader. Polisstyrelsen kan förlänga beslutets giltighetstid med högst sex månader i taget, om inte förfarandet vid anordnandet av penninginsamlingen eller användningen av de medel som inlutit genom penninginsamlingen har rättats eller ärendet som gäller återkallande av tillståndet till penninginsamling ännu inte har avgjorts.

Polisstyrelsen kan förena sitt förbud med vite. Polisstyrelsen dömer också ut vitet. På vitesförfarandet tillämpas viteslagen (1113/1990).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 5 mars 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Tuija Brax*

1.

Lag**om ändring av partilagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i partilagen av den 10 januari 1969 (10/1969) 8, 9, 9 a, 10—12 §,
 av dem 8 och 9 a § sådana de lyder i lag 1048/1986, 9 § sådan den lyder i lagarna 1/1973
 och 1007/1989 och 10 § 2 mom. sådant det lyder i lag 653/1992, samt
fogas till 1—7 § samt nya rubriker och till lagen nya 8 a—8 c och 9 b—9 f § samt till 13 §
 en ny rubrik som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

1 §

Parti

2 §

2 §

Registrering av parti

3 §

3 §

Registreringsansökan

4 §

4 §

Partiets namn

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

5 §

Anmälan om ändring av partiets stadgar

6 §

6 §

Avförande av parti ur registret

7 §

7 §

Beslutets verkställbarhet

8 §

8 §

Bidrag till partier och partiföreningar

I fråga om bokföringsskyldigheten för ett parti gäller vad som i bokföringslagen (655/73) stadgas om skyldighet för en förening att föra bok över sin verksamhet. Åtminstone en av partiets revisorer och dennes suppleant skall vara en av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänd revisor eller revisionssammanslutning. Sammanslutningen skall meddela partiet vem som har huvudansvaret för revisionen. Denne skall vara en av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänd revisor.

Partiet skall, inom tre månader från det dess bokslut fastställts, för kännedom tillställa justitieministeriet bestyrkta kopior av resultat- och balansräkningarna jämte bilagor för partiet och de föreningar som är partiets kretsorganisationer, samt av revisionsberättelsen. Har någon del av det understöd som enligt 9 § beviljats partiet i statsförslaget anvisats en annan förening, skall partiet samtidigt tillställa justitieministeriet bestyrkta kopior också av föreningens resultaträkning och balansräkning jämte bilagor samt av revisionsberättelsen.

*Ett parti och en partiförening får ta emot bidrag enligt vad som föreskrivs nedan. Med **partiförening** avses i denna lag en förening som enligt stadgarna för partiet eller till en av dess medlemsföreningar hör till partiet eller medlemsföreningen.*

Som bidrag till partiet eller partiföreningen räknas prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer. Som bidrag betraktas dock inte

1) sedvanligt frivilligarbete och sedvanliga gratistjänster,

2) enligt verkligt värde prissatta prestationer som hänför sig till partiets eller partiföreningens sedvanliga organisationsverksamhet eller förmögenhetsförvaltning,

3) prestationer som partiet och dess partiföreningar fått av varandra,

4) inkomster från sådan affärsverksamhet av permanent natur som partiet eller partiföreningen bedriver,

5) inkomster från placeringsverksamhet som partiet eller partiföreningen bedriver,

6) statsunderstöd enligt 9 § eller annat motsvarande understöd som baserar sig på lag, statsbudgeten eller en kommuns budget.

I de resultaträkningar som avses i 2 mom. skall intäkterna och kostnaderna för valarbete uppges tillräckligt specificerade. Justitieministeriet utfärdar närmare föreskrifter i saken.

Som bidrag för partiets eller partiföreningens valkampanj räknas bidrag som fått under kampanjperioden. Som kampanjperiod betraktas i denna lag en tidsperiod som börjar sex månader före och slutar två veckor efter valdagen.

8 a §

Bidrag till sammanslutningar som står partier nära

Med sammanslutning som står partiet nära avses i denna lag en sådan sammanslutning eller stiftelse samt en sådan till en sammanslutning eller stiftelse knuten fond som partiet med sammanslutningens eller stiftelsens samtycke anmäler till Statens revisionsverk som en sammanslutning som står partiet nära.

Som bidrag till en sammanslutning som står partiet nära räknas prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer. Som bidrag betraktas dock inte

1) sedvanligt frivilligarbete och sedvanliga gratistjänster,

2) enligt verkligt värde prissatta prestationer som hänför sig till ovan avsedda sammanslutnings sedvanliga basverksamhet eller förmögenhetsförvaltning,

3) prestationer som sammanslutningar som står partiet nära har fått av varandra,

4) inkomster från sådan affärsverksamhet av permanent natur som den sammanslutning som står partiet nära bedriver,

5) inkomster från placeringsverksamhet som den sammanslutning som står partiet nära bedriver,

6) till den sammanslutning som står partiet nära riktat understöd som baserar sig på lag, statsbudgeten eller en kommuns budget.

8 b §

Begränsningar i fråga om bidrag

Ett parti, en partiförening och en sammanslutning som står partiet nära får inte ta emot bidrag från givare som inte kan klar-

läggas. Detta gäller dock inte bidrag som erhållits genom sedvanligt insamlingsarbete.

Ett parti, en partiförening och en sammanslutning som står partiet nära får inte från en och samma givare ta emot bidrag till ett värde som överstiger 30 000 euro per kalenderår. Detta gäller dock inte bidrag till partiet eller en partiförening från en sammanslutning som står partiet nära och inte heller bidrag som getts genom testamente.

Ett parti, en partiförening och en sammanslutning som står partiet nära får ta emot utländska bidrag bara från enskilda personer och från sådana internationella sammanslutningar och stiftelser som företräder partiets ideologiska hållning.

Ett parti, en partiförening och en sammanslutning som står partiet nära får inte ta emot bidrag från staten, kommuner, samkommuner, statliga eller kommunala affärsverk, offentligrättsliga föreningar, inrättningar eller stiftelser eller från bolag som staten eller en kommun har bestämmande inflytande i. Detta gäller dock inte användning av lokaler och sedvanlig gästfrihet.

Ett parti och en partiförening ska se till att det av sådan avgiftsbelagd reklam som ingår i valkampanjen eller är avsedd att stödja den framgår vem som betalar reklamen.

8 c §

Aktuell redovisning

En redovisning av det bidragsbelopp som ett parti, en partiförening och en sammanslutning som står partiet nära har fått och uppgift om givarens namn ska lämnas till Statens revisionsverk, om värdet av ett enskilt bidrag eller värdet av flera prestationer som en och samma givare har gett i bidrag är minst 1 500 euro per kalenderår (**aktuell redovisning**). Redovisningen ska kompletteras alltid när värdet av ett bidrag från en och samma givare som har getts i form av nya prestationer efter det att redovisningen lämnats eller kompletterats överstiger det ovan nämnda beloppet. Bidraget ska redovisas till bruttobelopp. Bidrag som inte har lämnats i pengar ska värderas och redovisas i pengar.

Partiet ska se till att redovisningen görs. Redovisningen ska lämnas in elektroniskt senast den 15 dagen i den kalendermånad som följer efter mottagandet av bidraget.

Statens revisionsverk meddelar närmare föreskrifter om redovisningen.

9 §

Inom ramen för statsförslaget kan parti, som är företrätt i riksdagen, beviljas understöd för sin i stadgarna och i det allmänna programmet angivna offentliga verksamhet. Understödet fördelas mellan partierna i förhållande till det antal riksdagsmandat de erhållit vid senaste riksdagsmannaval. Har under tiden mellan riksdagsmannaval minst hälften av de riksdagsmän, som företräda ett parti och medtagits vid uträkningen av partiets statsunderstödsandel, förrän statsförslaget för ettvarit år publicerats, för riksdagens talman uppgivit sig avstå från att i riksdagen företräda detta parti, skall fördelningsgrunden för understödet justeras sålunda, att de inträffade förändringarna beaktas.

Berättigat till understöd är också ett annat parti än de som åsyftas i 1 mom., om en eller flera riksdagsmän som vid senaste riksdagsmannaval valdes in från en gemensam lista eller en valmansförenings lista har anmält till riksdagens talman att de vill företräda partiet i fråga och detta fortsätter den politiska verksamhet som påbörjades av den väljargrupping som lämnade in den gemensamma listan eller bildade valmansföreningen. En förutsättning är dock att partiet inte har införts i partiregistret före den i lagen om riksdagsmannaval (391/69) angivna dag då justitieministeriet för nämnda val senast skall meddela centralnämnden i varje valkrets vilka partier som är införda i partiregistret. När understödet delas ut skall de fördelningsgrunder som nämns i 1 mom. iakttas i tillämpliga delar.

Partiet skall redovisa för användningen av understödet i enlighet med föreskrifter som statsrådet utfärdar. Har understöd som beviljats partiet använts för stödjande av en i 8 § 2 mom. nämnd kretsorganisation eller annan

9 §

Statsunderstöd

Inom ramen för statsbudgeten kan ett parti som är företrätt i riksdagen beviljas understöd för sin i stadgarna och i det allmänna programmet angivna offentliga verksamhet. Understödet fördelas mellan partierna i förhållande till det antal riksdagsmandat de fått vid senaste riksdagsval. Har under tiden mellan riksdagsval minst hälften av de riksdagsledamöter, som företräder ett parti och medtagits vid uträkningen av partiets statsunderstödsandel, innan statsbudgeten för vart och ett år publicerats meddelat riksdagens talman att de avstår från att i riksdagen företräda detta parti, ska fördelningsgrunden för understödet justeras så att dessa förändringar beaktas. En del av understödet till ett parti kan anvisas för stödjande av någon annan förenings verksamhet.

Berättigat till understöd är också ett annat parti än de som åsyftas i 1 mom., om en eller flera riksdagsledamöter som vid senaste riksdagsval valdes in från en gemensam lista eller en valmansförenings lista har meddelat riksdagens talman att de vill företräda partiet i fråga och detta fortsätter den politiska verksamhet som påbörjades av den väljargrupping som lämnade in den gemensamma listan eller bildade valmansföreningen. En förutsättning är dock att partiet inte har införts i partiregistret före den i *vallagen (714/1998)* angivna dag då justitieministeriet för nämnda val senast ska meddela *valkrets nämnderna* vilka partier som är införda i partiregistret. När understödet delas ut ska de fördelningsgrunder som nämns i 1 mom. iakttas i tillämpliga delar.

Statsrådet beviljar understöd på ansökan. Understödet betalas ut av statsrådets kansli.

På beviljande, utbetalning och användning av understödet ska i övrigt tillämpas vad som föreskrivs i statsunderstödslagen (688/2001).

förenings verksamhet, skall partiet avge motsvarande redovisning även för denna användning av understödet.

9 a §

Justitieministeriet övervakar användningen av statsunderstödet samt utövar även i övrigt tillsyn över att partierna och de föreningar som utgör deras kretsorganisationer samt andra föreningar, som avses i 8 § 2 mom., i sin verksamhet iakttar denna lag och med stöd av den utfärdade stadganden och föreskrifter.

Justitieministeriet granskar de i 1 mom. nämnda föreningarnas räkenskapsföring och medelsförvaltning. Ministeriet kan även utse en av Centralhandelskammaren godkänd revisor att granska och reda ut räkenskapsföringen och medelsförvaltningen.

Statens revisionsverk har rätt att granska användningen av de medel som beviljats i 1 mom. nämnda föreningar såsom statsunderstöd. I detta syfte får revisionsverket granska föreningarnas räkenskapsföring för att reda ut om medlen använts lagenligt för det ändamål som understödet beviljats för.

9 a §

Bokföring

I fråga om bokföringsskyldigheten, bokslutet och verksamhetsberättelsen för ett parti och en förening som avses i understödsbeslutet gäller vad som föreskrivs i bokföringslagen (1336/1997). De ska i samband med sitt bokslut dessutom lägga fram redovisning för användningen av det understöd som avses i 9 § samt uppgifterna i aktuella redovisningar liksom också redovisning för kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen enligt vad som föreskrivs i 9 b §.

En sammanslutning eller stiftelse som anmälts vara en sammanslutning som står partiet nära och en sådan sammanslutning eller stiftelse vars fond anmälts vara en sammanslutning som står partiet nära ska, utöver de uppgifter som krävs i bokföringslagen, lägga fram en specifikation av bidragen till sammanslutningen som står partiet nära. Specifikationen ska innehålla uppgifter om det totala bidraget samt uppgifter om bidraget grupperade enligt bidrag från enskilda personer, företag och andra givare.

Närmare bestämmelser om utarbetandet av redovisning och framläggandet av uppgifter kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 b §

Uppgifter som ska redovisas om kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen

Ett parti och en förening som avses i understödsbeslutet ska specificera sina under kampanjperioden uppkomna kostnader för valkampanjen och kampanjfinansieringen skilt för varje allmänt val enligt följande:

1) de totala kostnaderna för valkampanjen och specificerade enligt kostnaderna för val-

reklam i dagstidningar, gratistidningar och tidskrifter, radio, television, datanät och andra medier och för utomhusreklam, valtidningar, broschyrer och andra tryckalster, reklamplanering och valmöten, understöd avsedda för valkampanjen, kostnaderna för att anställa personal och skaffa lokaler för kampanjen samt övriga kostnader,

2) den totala valkampanjfinansieringen och specificerad enligt lån som tagits upp, understöd enligt 9 § och annat motsvarande understöd som baserar sig på lag, på statsbudgeten eller på en kommuns budget, bidrag för valkampanjen och övriga finansieringskällor; bidragen för valkampanjen grupperade enligt bidrag från enskilda personer, företag och andra givare.

Varje enskilt bidrag som tagits emot under kampanjperioden och dess givare ska redovisas separat, om bidragets värde är minst 1 500 euro. Flera prestationer från en och samma givare under kampanjperioden ska räknas ihop och redovisas som ett enda bidrag. Bidraget ska redovisas till bruttobelopp. Bidrag som inte har lämnats i pengar ska värderas och redovisas i pengar. Namnet på en enskild person får inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av det bidrag han eller hon gett är mindre än 1 500 euro.

Om bidraget innehåller bidrag till ett belopp av minst 1 500 euro som förmedlas från en tredje part, ska mottagaren redovisa även uppgifter om vem som lämnat det förmedlade bidraget.

Ett parti och en förening som avses i understödsbeslutet får före valdagen till Statens revisionsverk lämna in en förhandsredovisning med en plan för kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen.

Statens revisionsverk meddelar närmare föreskrifter om hur uppgifterna ska specificeras.

9 c §

Revision

Ett parti som får statsunderstöd enligt 9 § och en i understödsbeslutet avsedd förening, en sammanslutning eller stiftelse som anmäls vara en sammanslutning som står par-

tiet nära och en sådan sammanslutning eller stiftelse vars fond har anmälts vara en sammanslutning som står partiet nära ska ha en i revisionslagen (459/2007) avsedd revisor eller revisionsammanslutning. Revisionsammanslutningen ska meddela den som revisionen gäller vilken revisor som bär det huvudsakliga ansvaret för förrättandet av revisionen.

Revisorn för ett parti som får understöd och för en i understödsbeslutet avsedd förening ska i revisionsberättelsen, utöver det som föreskrivs i revisionslagen, uttala sig om

1) huruvida statsunderstödet har använts och rapporterna om dess användning har utarbetats enligt bestämmelserna i denna lag och villkoren i understödsbeslutet,

2) huruvida bestämmelserna i denna lag om bidrag och begränsningar i fråga om bidraget samt om redovisning av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen har iakttagits.

Revisorn för en sammanslutning som står partiet nära och för en sådan sammanslutning eller stiftelse vars fond är en sammanslutning som står partiet nära ska, utöver det som föreskrivs i revisionslagen, uttala sig om huruvida bestämmelserna i denna lag om bidrag och begränsningar i fråga om bidraget har iakttagits i verksamheten i den sammanslutning som står partiet nära.

9 d §

Inlämnande av bokslutshandlingar

Ett parti ska till Statens revisionsverk och justitieministeriet lämna in partiets och i understödsbeslutet avsedda föreningars revisionsberättelse och bokslut jämte bilagor samt de redovisningar och uppgifter som anges i 9 a § 1 mom. Föreningar som avses i understödsbeslutet ska för ändamålet lämna in motsvarande handlingar och uppgifter till det berörda partiet. Handlingar och uppgifter som gäller partiet ska lämnas in inom tre månader från det att partiets bokslut har fastställts. Handlingar och uppgifter som gäller föreningar som avses i understödsbeslutet ska lämnas in inom en månad från det att föreningens bokslut har fastställts.

En sammanslutning eller stiftelse som anmäls vara en sammanslutning som står partiet nära ska inom tre månader från det att sammanslutningens eller stiftelsens bokslut har fastställts till Statens revisionsverk lämna in sin revisionsberättelse och sitt bokslut jämte bilagor, en specifikation som avses i 9 a § 2 mom. och ett utlåtande som avses i 9 c § 3 mom. En sammanslutning eller stiftelse vars fond har anmäls vara en sammanslutning som står partiet nära ska lämna in motsvarande handlingar inom tre månader från det att sammanslutningens eller stiftelsens bokslut har fastställts.

Statens revisionsverk meddelar närmare föreskrifter om inlämnandet av handlingar och uppgifter.

9 e §

Tillsyn

Justitieministeriet övervakar användningen av det understöd som avses i 9 § samt iakttagandet av denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den, till den del tillsynen inte ska skötas av Statens revisionsverk. Statsunderstödslagen tillämpas på tillsynen över användningen av understödet.

*Statens revisionsverk ska övervaka att ett parti, sammanslutningar som står partiet nära och föreningar som avses i understödsbeslutet (**tillsynsobjekt**) i sin verksamhet iakttar denna lags bestämmelser om bidrag, redovisning av kostnaderna för och finansieringen av valkampanjen samt utarbetande och inlämnande av anknytande handlingar och uppgifter. Vid fullgörandet av denna uppgift kan verket granska tillsynsobjektets bokföring och medelsanvändning och vid behov uppmana tillsynsobjektet att fullgöra de skyldigheter som följer av denna lag.*

Statens revisionsverk får vid vite förplikta tillsynsobjektet att fullgöra sin skyldighet, om handlingar eller uppgifter trots uppmaning från verket inte lämnas in, rättas eller kompletteras eller om det inte visas att handlingarna eller uppgifterna är riktiga och tillräckliga och försummelsen enligt en helhetsbe-

dömning är väsentlig, Vitet döms ut av den vitesnämnd som avses i 15 § i lagen om statens revisionsverk (676/2000). Föreläggandet och utdömandet av vite får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen genom besvär enligt vad som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I fråga om tillsynen föreskrivs i övrigt i lagen om statens revisionsverk.

Statens revisionsverk ska årligen lämna en berättelse till riksdagen om sin tillsyn över att denna lag iakttas.

9 f §

Redovisningsregistret och tillgången till uppgifter

Statens revisionsverk ska föra ett register över redovisning av partifinansiering i vilket de uppgifter som ingår i redovisningar enligt 8 c §, i specifikationer enligt 9 a § 2 mom. och 9 b § och i handlingar enligt 9 d § 1 mom. ska registreras. Trots vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har var och en rätt att ur registret få kopior och uppgifter genom ett allmänt datanät.

Arkivlagen (831/1994) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet innehåller i övrigt bestämmelser om förvaring av de aktuella redovisningarna och förhandsredovisningarna och lagring av övriga uppgifter i redovisningsregistret samt på tillgången till handlingarna och uppgifterna.

10 §

Statlig myndighet samt statlig sammanslutning eller inrättning eller ock sammanslutning eller inrättning, över vilken staten har bestämmanderätt, skola behandla alla partier lika och enligt enahanda grunder.

När Oy Yleisradio Ab tillämpar 1 mom. på sina valprogram kan bolaget även beakta programmässiga synpunkter.

10 §

Krav på opartiskhet

Statliga och kommunala myndigheter samt sammanslutningar och inrättningar som staten eller en kommun har bestämmande inflytande i ska behandla alla partier lika och enligt enahanda grunder.

När Rundradion Ab tillämpar 1 mom. på sina valprogram kan bolaget även beakta programmässiga synpunkter.

11 §

Av parti, vilket försummar förpliktelse, som enligt denna lag åligger detsamma, må i 9 § avsett understöd innehållas till dess förpliktelsen fullgjorts.

12 §

Närmare bestämmelser angående verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas genom förordning.

11 §

Återkrav

Statsrådets allmänna sammanträde kan bestämma att utbetalningen av understöd som avses i 9 § ska upphöra och att understöd eller en del av det som redan betalats ut ska återkrävas enligt vad som i statsunderstödslagen bestäms om återkrav. Det kan dock bestämmas att utbetalningen ska upphöra eller att understöd som redan betalats ut ska återkrävas helt eller delvis också i fråga om ett parti som väsentligen försummar en skyldighet som hör till det enligt denna lag. Om den försumlige är någon annan förening som avses i understödsbeslutet, kan upphörandet med utbetalning av understöd eller återkravet gälla bara den del av understödet som anvisats föreningen.

12 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av lagen om kandidaters valfinansiering**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 24 april 2009 om kandidaters valfinansiering (273/2009) 4, 6 och 12 §
samt
fogas till lagen en ny 11 a § som följer:

Gällande lydelse

4 §

Begränsningar i fråga om kandidaters valfinansiering

En kandidat, en kandidats stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får inte ta emot bidrag från givare som inte kan klarläggas. Detta gäller dock inte bidrag som erhållits genom sedvanligt insamlingsarbete.

En kandidat, en kandidats stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får inte från en enskild givare ta emot bidrag till ett värde som överstiger 3 000 euro vid kommunalval, 6 000 euro vid riksdagsval och 10 000 euro vid Europaparlamentsval. Detta gäller dock inte bidrag från registrerade föreningar inom ett parti.

Föreslagen lydelse

4 §

Begränsningar i fråga om kandidaters valfinansiering

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får inte ta emot bidrag från givare som inte kan klarläggas. Detta gäller dock inte bidrag som erhållits genom sedvanligt insamlingsarbete.

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får inte från en och samma givare ta emot bidrag, *direkt eller indirekt*, till ett värde som överstiger 3 000 euro vid kommunalval, 6 000 euro vid riksdagsval och 10 000 euro vid Europaparlamentsval. *Bidrag från partier eller partiföreningar som avses i partilagen (10/1969) kan dock vara större än detta, om det inte innehåller bidrag som förmedlas från någon annan givare och överstiger det nämnda beloppet.*

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får ta emot utländska bidrag för valkampanjen bara från enskilda personer och från sådana internationella sammanslutningar och stiftelser som företräder kandidatens ideologiska hållning.

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får

inte ta emot bidrag för valkampanjen från staten, kommuner, samkommuner, statliga eller kommunala affärsverk, offentligrättsliga föreningar, inrättningar eller stiftelser eller från bolag som staten eller en kommun har bestämmande inflytande i.

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten ska se till att det av sådan avgiftsbelagd reklam som ingår i valkampanjen eller är avsedd att stödja den framgår vem som betalar reklamen.

6 §

Uppgifter som ska redovisas

En redovisning ska innehålla följande:

1) omnämnande av vilket val det är fråga om,

2) kandidatens namn, titel, yrke eller uppdrag, det parti som ställt upp honom eller henne eller omnämnande av att kandidaten har varit kandidat för en valmansförening och vid riksdagsval kandidatens valkrets och vid kommunalval den kommun som kandidaten varit uppställd i,

3) de totala kostnaderna för valkampanjen samt specificerade enligt kostnaderna för valreklam i dagstidningar, gratistidningar och tidskrifter, radio, television, datanät och andra medier och för utomhusreklam, valtidningar, broschyrer och andra tryckalster, reklamplanering och valmöten samt övriga kostnader,

4) den totala valfinansieringen samt specificerad enligt kandidatens egna medel, lån som kandidaten har tagit upp och samtliga bidrag till kandidaten, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten, grupperade enligt bidrag från enskilda personer, företag, registrerade föreningar inom ett parti och andra givare,

5) andra uppgifter om valfinansieringen och kostnaderna för valkampanjen som den redovisningsskyldiga anser nödvändiga.

Varje enskilt bidrag och dess givare ska redovisas separat, om dess värde överstiger 800 euro vid kommunalval, 1 500 euro vid

6 §

Uppgifter som ska redovisas

En redovisning ska innehålla följande:

1) omnämnande av vilket val det är fråga om,

2) kandidatens namn, titel, yrke eller uppdrag, det parti som ställt upp honom eller henne eller omnämnande av att kandidaten har varit kandidat för en valmansförening och vid riksdagsval kandidatens valkrets och vid kommunalval den kommun som kandidaten varit uppställd i,

3) de totala kostnaderna för valkampanjen samt specificerade enligt kostnaderna för valreklam i dagstidningar, gratistidningar och tidskrifter, radio, television, datanät och andra medier och för utomhusreklam, valtidningar, broschyrer och andra tryckalster, reklamplanering och valmöten samt övriga kostnader,

4) den totala valfinansieringen samt specificerad enligt kandidatens egna medel, lån som kandidaten har tagit upp och samtliga bidrag till kandidaten, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten, grupperade enligt bidrag från enskilda personer, företag, *partiet, partiföreningar* och andra givare,

5) andra uppgifter om valfinansieringen och kostnaderna för valkampanjen som den redovisningsskyldige anser nödvändiga.

Varje enskilt bidrag och dess givare ska redovisas separat, om dess värde *är minst* 800 euro vid kommunalval *eller minst*

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

riksdagsval och 2 000 euro vid Europaparlamentsval och vid presidentval. Om bidraget har getts genom köp av specificerade varor eller tjänster eller på något annat motsvarande sätt mot vederlag, ska endast bidragets nettovärde redovisas separat.

Om kandidaten, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten har tagit upp lån för att täcka kostnaderna för valkampanjen, ska redovisningen innehålla en återbetalningsplan.

Namnet på en enskild person får inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av det bidrag han eller hon gett är mindre än de belopp som nämns i 2 mom.

1 500 euro vid riksdagsval, *Europaparlamentsval eller presidentval*. Om bidraget har getts genom köp av specificerade varor eller tjänster eller på något annat motsvarande sätt mot vederlag, ska endast bidragets nettovärde redovisas separat. *Om ett enskilt bidrag som ska redovisas separat innehåller ett bidrag som uppgår till minst ovan nämnda belopp och förmedlas från en tredje part, ska mottagaren redovisa även uppgifter om vem som lämnat det förmedlade bidraget.*

Om kandidaten, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten har tagit upp lån för att täcka kostnaderna för valkampanjen, ska redovisningen innehålla en återbetalningsplan.

Namnet på en enskild person får inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av det bidrag han eller hon gett är mindre än de belopp som nämns i 2 mom.

*11 a §****Efterhandsredovisning***

*Om en kandidat, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten har tagit upp lån för att täcka kostnaderna för valkampanjen vid riksdagsval eller Europaparlamentsval, ska den redovisningsskyldige lämna uppgift till statens revisionsverk om lånebeloppet och om bidrag till ett värde av minst 1 500 euro som erhållits i syfte att betala lånet (**efterhandsredovisning**). Redovisningen ska göras kalenderårsvis under lånetiden under den valperiod som redovisningsskyldigheten hänför sig till.*

12 §

Redovisningsregistret och tillgången till uppgifter

Statens revisionsverk ska föra ett register över redovisning av valfinansiering i vilket uppgifter om redovisningar och förhandsredovisningar ska registreras. Utan hinder av bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om of-

12 §

Redovisningsregistret och tillgången till uppgifter

Statens revisionsverk ska föra ett register över redovisning av valfinansiering i vilket de uppgifter som ingår i redovisningar, förhandsredovisningar och *efterhandsredovisningar* ska registreras. Trots det som före-

fentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har var och en rätt att ur registret få kopior och uppgifter genom ett allmänt datanät.

Uppgifter om riksdagsval och kommunalval ska finnas tillgängliga i ett allmänt datanät i fem år, uppgifter om Europaparlamentsval i sex år och uppgifter om presidentval i sju år efter det att valresultatet har fastställts. Förhandsredovisningar av andra än de redovisningsskyldiga som avses i 5 § ska finnas tillgängliga i ett allmänt datanät i 30 dagar efter det att valresultatet har fastställts.

I övrigt tillämpas arkivlagen (831/1994) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet på förvaring av redovisningarna och förhandsredovisningarna och lagring av uppgifterna i registret samt på tillgången till handlingarna och uppgifterna.

skrivs i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har var och en rätt att ur registret få kopior och uppgifter genom ett allmänt datanät.

Uppgifter om riksdagsval och kommunalval ska finnas tillgängliga i ett allmänt datanät i fem år, uppgifter om Europaparlamentsval i sex år och uppgifter om presidentval i sju år efter det att valresultatet har fastställts. Förhandsredovisningar av andra än de redovisningsskyldiga som avses i 5 § ska finnas tillgängliga i ett allmänt datanät i 30 dagar efter det att valresultatet har fastställts.

I övrigt tillämpas arkivlagen (831/1994) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet på förvaring av redovisningarna, förhandsredovisningarna och *efterhandsredovisningarna* och på lagring av uppgifterna i registret samt på tillgången till handlingarna och uppgifterna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av lagen om penninginsamlingar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 31 mars 2006 om penninginsamlingar (255/2006) 5, 21 och 22 § som följer:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

Tillståndsplikt

Tillståndsplikt

Penninginsamlingar får anordnas endast med tillstånd av en myndighet (*tillstånd till penninginsamling*).

Tillstånd till penninginsamling behövs inte för penninginsamlingar som genomförs av daghemsgrupper, skolklasser eller etablerade studie- eller hobbygrupper, om en myndig person svarar för de uppgifter som hänför sig till anordnandet av penninginsamlingen. Pengar får samlas in vid tillställningar som ordnas av daghemsgruppen, skolklassen, studie- eller hobbygruppen, daghemmet, skolan eller någon annan instans, om de insamlade medlen används för att främja studier eller hobbyverksamhet.

Tillstånd till penninginsamling behövs inte heller för penninginsamling som arrangören av en i lagen om sammankomster (530/1999) avsedd allmän sammankomst företar bland dem som deltar i sammankomsten, om den allmänna sammankomsten ordnas inomhus.

Penninginsamlingar får anordnas endast med tillstånd av en myndighet (*tillstånd till penninginsamling*).

Tillstånd till penninginsamling behövs inte för penninginsamlingar som genomförs av daghemsgrupper, skolklasser eller etablerade studie- eller hobbygrupper, om en myndig person svarar för de uppgifter som hänför sig till anordnandet av penninginsamlingen. Pengar får samlas in vid tillställningar som ordnas av daghemsgruppen, skolklassen, studie- eller hobbygruppen, daghemmet, skolan eller någon annan instans, om de insamlade medlen används för att främja studier eller hobbyverksamhet.

Tillstånd till penninginsamling behövs inte heller för penninginsamling som arrangören av en i lagen om sammankomster (530/1999) avsedd allmän sammankomst företar bland dem som deltar i sammankomsten, om den allmänna sammankomsten ordnas inomhus.

Tillstånd till penninginsamling behövs inte heller för penninginsamlingar som en förening som uteslutande arbetar för att stödja en kandidat i allmänna val eller en sådan partiförening som avses i 8 § 1 mom. i partilagen (10/1969) anordnar under en kampan-

japeriod för att täcka kostnaderna för en valkampanj. Som kampanjperiod betraktas en tidsperiod som börjar sex månader före och slutar två veckor efter valdagen.

21 §

Redovisningsskyldighet

Den myndighet som beviljat tillståndet skall tillställas en redovisning inom sex månader efter det att tillståndstiden löpt ut. Tillståndsmyndigheten skall granska och godkänna redovisningen. Redovisningsskyldigheten gäller inte penninginsamlingar som avses i 5 § 2 och 3 mom.

Tillståndsmyndigheten kan

1) i tillståndsbeslutet förelägga tillståndshavaren att avge en mellanredovisning,

2) förelägga tillståndshavaren att avge en ny redovisning, om den avgivna redovisningen är bristfällig, eller förelägga att redovisningen skall kompletteras eller rättas, om den innehåller skriv- eller räknefel eller andra därmed jämförbara smärre brister eller felaktigheter,

3) i tillståndsbeslutet ålägga tillståndshavaren att meddela att de medel som influtit genom penninginsamlingen har använts för det ändamål som angetts i tillståndet till penninginsamling (*slutanmälan*).

Om tillståndshavaren är en juridisk person som har en revisor, skall tillståndshavaren bifoga revisorns utlåtande till redovisningen. I revisorns uttalande skall anges huruvida penninginsamlingen har anordnats och de influtna medlen använts i enlighet med villkoren i tillståndet till penninginsamling.

21 §

Redovisningsskyldighet

Den myndighet som beviljat tillståndet ska tillställas en redovisning inom sex månader efter det att tillståndstiden löpt ut. Tillståndsmyndigheten ska granska och godkänna redovisningen. Redovisningsskyldigheten gäller inte penninginsamlingar som avses i 5 § 2 och 3 mom.

Tillståndsmyndigheten kan

1) i tillståndsbeslutet förelägga tillståndshavaren att avge en mellanredovisning,

2) förelägga tillståndshavaren att avge en ny redovisning, om den avgivna redovisningen är bristfällig, eller förelägga att redovisningen skall kompletteras eller rättas, om den innehåller skriv- eller räknefel eller andra därmed jämförbara smärre brister eller felaktigheter,

3) i tillståndsbeslutet ålägga tillståndshavaren att meddela att de medel som influtit genom penninginsamlingen har använts för det ändamål som angetts i tillståndet till penninginsamling (*slutanmälan*).

Redovisning över en sådan penninginsamling som avses i 5 § 4 mom. ska tillställas Polisstyrelsen inom sex månader från utgången av kampanjperiod som avses i momentet. Polisstyrelsen kan förelägga en förening som avses i 5 § 4 mom. att avge en sådan mellanredovisning, ny redovisning eller slutanmälan som avses i 2 mom.

Om tillståndshavaren är en juridisk person som har en revisor, ska tillståndshavaren bifoga revisorns utlåtande till redovisningen. I revisorns utlåtande ska det anges huruvida penninginsamlingen har anordnats och de influtna medlen använts i enlighet med villkoren i tillståndet till penninginsamling.

Om den som anordnar en sådan penninginsamling som avses i 5 § 4 mom. har en revisor, ska revisorns utlåtande bifogas till redovisningen. I revisorns uttalande ska det anges huruvida penninginsamlingen har anordnats

och de influtna medlen använts i enlighet med denna lag.

22 §

Förbuds rätt och vite

Den myndighet som beviljat tillståndet kan förbjuda fortsatt penninginsamling eller fortsatt användning av de medel som influtit genom en penninginsamling, om det misstänks att man förfar eller har förfarit oriktigt vid anordnandet av penninginsamlingen eller vid användningen av de medel som influtit genom penninginsamlingen eller om myndigheten har fått kännedom om omständigheter som sannolikt leder till att tillståndet till penninginsamling återkallas. Under samma förutsättningar kan tillståndsmyndigheten förbjuda depositionsbanken att betala ut insamlade medel från ett insamlingskonto eller från tillståndshavarens övriga bankkonton.

Ett beslut av tillståndsmyndigheten om förbud mot fortsatt penninginsamling eller fortsatt användning av de medel som influtit genom en penninginsamling eller om förbud mot utbetalning av medel från ett penninginsamlingskonto eller från tillståndshavarens övriga bankkonton gäller i högst tre månader. Tillståndsmyndigheten kan förlänga beslutets giltighetstid med högst sex månader i taget, om inte förfarandet vid anordnandet av penninginsamlingen eller användningen av de medel som influtit genom penninginsamlingen har rättats eller ärendet som gäller återkallande av tillståndet till penninginsamling ännu inte har avgjorts.

Tillståndsmyndigheten kan förena sitt förbud med vite. Tillståndsmyndigheten dömer också ut vitet. På vitesförfarandet tillämpas viteslagen (1113/1990).

22 §

Förbuds rätt och vite

Polisstyrelsen kan förbjuda fortsatt penninginsamling eller fortsatt användning av de medel som influtit genom en penninginsamling, om det misstänks att man förfar eller har förfarit oriktigt vid anordnandet av penninginsamlingen eller vid användningen av de medel som influtit genom penninginsamlingen eller om myndigheten har fått kännedom om omständigheter som sannolikt leder till att tillståndet till penninginsamling återkallas. Under samma förutsättningar kan *Polisstyrelsen* förbjuda depositionsbanken att betala ut insamlade medel från ett insamlingskonto eller från *insamlingsanordnarens* övriga bankkonton.

Ett beslut av *Polisstyrelsen* om förbud mot fortsatt penninginsamling eller fortsatt användning av de medel som influtit genom en penninginsamling eller om förbud mot utbetalning av medel från ett penninginsamlingskonto eller från *insamlingsanordnarens* övriga bankkonton gäller i högst tre månader. *Polisstyrelsen* kan förlänga beslutets giltighetstid med högst sex månader i taget, om inte förfarandet vid anordnandet av penninginsamlingen eller användningen av de medel som influtit genom penninginsamlingen har rättats eller ärendet som gäller återkallande av tillståndet till penninginsamling ännu inte har avgjorts.

Polisstyrelsen kan förena sitt förbud med vite. *Polisstyrelsen* dömer också ut vitet. På vitesförfarandet tillämpas viteslagen (1113/1990).

Denna lag träder i kraft den 20 .